

**„Neoslavujte prehnane  
červenú armádu,“  
radi ministerstvo školstva.**

**Zajatie Goliana a Viesta  
Prvýkrát uverejnené!**

**Ako gazdoval Stalin?**

## Naša anketa

**O niekoľko dní, v sobotu 4. novembra, si pôjdeme voliť krajských predsedov a poslancov. Je naše členstvo pripravené dostatočne jasne a zreteľne prejaví svoj protifašistický hlas?**

**Ján Kašica, tajomník ObIV SZPB, Zvolen:** – Voľby do VÚC v Banskobystrickom kraji nám ukážu, či sa voliči ponaučili z predchádzajúcich volieb, alebo nie. Bude to zrkadlo, ako politické strany pracovali za tie štyri roky a aká je (ne)spekiosnosť voličov. Mám obavy, že stredoľavicové strany urobili chybu, že sa nevedeli dohodnúť na jednom kandidátovi. Mrzí ma, že odstúpil S. Mičev, ktorý bol symbolom protifašistických síl. Verím, že naši členovia sa v prvom rade zúčastnia volieb a v druhom rade, že dajú svoj hlas správne kandidátovi.

**Jozef Petráš, predseda ObIV SZPB, Trnava:** – Nám v Trnave je to úplne jasné. Naš hlas dostane človek, ktorý tolerantne, protifašisticky myslí a koná. Verím, že nedostanú viac hlasov dobrodruhov a kritici všetkého, ktorí nič nedokázali.

**Milan Malček, podpredseda ObIV SZPB, Rožňava:** – Aj keď SZPB má dosť veľkú členskú základňu, nie vždy je jednotná pri výbere a voľbe vhodných kandidátov. Členovia SZPB v predvolebnom období by mali dať jasne najavo, ktorých kandidátov podporujú pri voľbách za krajských predsedov a poslancov, a tiež by mali povedať, ktorí nie sú pre nás žiaduci. Je však škoda, že mnohokrát naše kritické názory, ako keby sme sa obávali povedať na verejnosti a nimi presvedčiť argumentmi nerozhodných členov a nečlenov SZPB, že konkrétny kandidát sa hlási k fašizmu. Na toto môžeme doplatiť tak, ako v predchádzajúcich voľbách.

**Jozef Petráš, podpredseda ObIV SZPB, Martin:** – Voľme tých, ktorí majú predpoklady presadzovať aj naše záujmy a vplyvy, vyplývajúce predovšetkým zo Stanov SZPB. Podporíme predovšetkým kandidátov z radov našich členov.

Podme k urnám a nedajme tak šancu našim protivníkom a neprijímkom.

**Marián Lukáč, tajomník ObIV SZPB Michalovce:** – Voliť treba tak, ako to napovedá aj otázka. Ako a koho si zvolíme, na to sa rozumnou úvahou dá prísť. Vec dobrej voľby záleží od oslovenia voličov, ale aj od predloženého programu kandidátov.

(Pokračovanie na str. 3)

## Perlička

### Vie vôbec Trump, kto je prezidentom USA?

Bilaterálne rokovania medzi prezidentmi sú každodennou rutinou na medzinárodnej politickej scéne. A možno aj to bolo dôvodom, prečo americký prezident Donald Trump opäť raz „perilil“.

Počas prejavu hovoril o tom, aký má program v najbližšej dobe. O návštevách jednotlivých štátov USA všetci počúvali na pol ucha, ale keď počuli, že Trump bude mať stretnutie s prezidentom Panenských ostrovov, ihneď spozorneli. Dôvodom je, že taká funkcia jestvuje aj nejestvuje súčasne.

Jestvuje preto, lebo prezidentom Panenských ostrovov je práve Donald Trump, keďže je prezidentom Spojených štátov amerických, pod ktoré Panenské ostrovy patria. Z toho vyplýva, že buď bude mať Donald Trump stretnutie sám so sebou, alebo si neuvedomí, že Panenské ostrovy majú aj guvernéra. Alebo, a to by bol asi najhorší scenár, mu nikto nepovedal, kto je vlastne prezidentom USA.

A. Mikunová, zdroj: cna.com

# BOJOVNÍK



DVOJTÝŽDENNÍK ANTIFAŠISTOV

Ročník LXII 31. 10. 2017 Cena 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov)

22

## Prekonali sme prvú „bariéru“



### Dvojďhová príprava tajomníkov oblastných výborov SZPB mala na programe celý rad závažných bodov.

Predovšetkým ich preškolila v elektronickej evidencii členstva. Predseda SZPB Pavol Sečkář povedal, že „týmto školením sme prekonali bariéru nového systému vedenia členskej evidencie“. A dodal, že ďalšou bude digitalizácia zväzovej knižnice a tým zjednotenie prístupu členov po celom Slovensku ku zväzovej literatúre.

Výkonný tajomník klubu umelcov... Ladislav Skrak obohatil prípravu informáciou o obnovení expozícií „Za slobodu“, krátko pohovoril o jej umeleckých prírastkoch i o spôsobe, ako treba zväzovú výstavu ďalej čo najoptimálnejšie využívať.

V rámci tejto témy predstavil filmového režiséra Zora Záhona, ktorý premietol ukážku z filmu „Poéma o svedomí“ (scenár Vladimír Bahna) o našom protifašistickom odboji. Film, napriek tomu, že bol nakrútený už v roku 1978, doposiaľ sa k divákovi nedostal. Režisér Záhon ho chce nanovo zosiahnať a predstaviť verejnosti. Ukážku oblastní tajomníci ocenili potleskom a vynovený film by určite privítali rovnako. Veď to bolo prvé filmové dielo, ktoré by SZPB morálne podporil ako svoje.

Súčasťou októbrovej obsahovej prípravy oblastných tajomníkov boli aj otázky ekonomické, organizačné a vydavateľské.

V. Mikunová

## Extrémista Magát opäť pred súdom

**Marián Magát, ktorý je obžalovaný zo zločinu rozširovania extrémistických materiálov, si na svoju obhajobu prizval svedka z Česka. Je ním vydavateľ Pavel Kamas, ktorý o svojej práci tvrdí, že „vydáva autentické originálne materiály prevažne z obdobia Tretej ríše a nacionálneho socializmu“. Medzi diela, ktoré uňho vyšli, patria napríklad Hitlerove prejavy či Hitlerovi Česi.**

Magát sa aj takto snaží presvedčiť, že je len zberateľ a nadšenec histórie. S Kamasom spolupracuje ohľadom pripravovanej publikácie, bližšie informácie však vzhľadom na „obchodnú taktiku“ nechceli uviesť.

Marián Magát je zakladateľom extrém-

mistickej skupiny Vzдор Kysuce. Vlni neúspešne kandidoval do parlamentu za Kotlebovu stranu. Teraz sa chce uchádzať o kreslo žilinského župana, no keďže bol tento rok už právoplatne odsúdený za nedovolené ozbrojovanie, kandidovať nemohol.

Aktuálne pojednáva čadčiansky okresný súd prípad z roku 2012, keď policajti u Magáta pri bytovej prehliadke v Dunajove zadržali materiály s nacistickými symbolmi, ktoré ponúkal cez internetový portál. V prípade uznania viny hrozí obžalovanému trojročný až osemročný trest.

Začiatkom augusta na kysuckého extrémistu podala okresná prokurátorka v Čadci obžalobu za prečin hanobenia národa, rasy a presvedčenia. Protiprávneho konania sa mal dopustiť pred dvoma rokmi, keď rečnil proti imigrantom na demonstrácii v Prahe.

Pravda.sk, 24. 10. 2017 (vrijatoki)

## Správa roka: Vedci oznámili začiatok „ekologického Armagedonu“

**Tím výskumníkov z Nemecka, Holandska a Veľkej Británie zaznamenal trojštvrťové zníženie počtu okridleného hmyzu po celom Nemecku. Je to vážne nebezpečenstvo pre život na Zemi vzhľadom na závažnú úlohu, ktorú tento hmyz zohráva v potravinovom reťazci a v opelení rastlín, píše sa v článku uverejnenom v Plos One.**

Entomológovia zhromaždili od roku 1989 s pomocou špeciálnych lapačov vyše 1,5 tisíc jedincov hmyzu v 63 nemeckých okresoch. Bolo zistené, že celková hmotnosť uloveného hmyzu sa za 27 rokov znížila o 76 %. Vedci hovoria, že napriek faktu, že meranie sa konalo v nemeckých rezerváciách, tieto údaje sú

správne pre všetky okresy s vyspelým poľnohospodárstvom.

Výskumníci neuviedli príčinu tohto prudkého poklesu počtu hmyzu, avšak predpokladajú, že najpravdepodobnejším faktorom je zničenie jeho prirodzeného životného prostredia človekom, použitie herbicidov a globálne otepľovanie.

„Hmyz tvorí asi dve tretiny všetkého života na Zemi a dnes sme svedkami akéhosi hrozného poklesu. Zdá sa, že ľudstvo robí obrovské územia nevhodnými pre väčšinu foriem života a kráča po ceste k ekologickému Armagedonu. Ak stratíme hmyz, zmizne všetko,“ vyhlásil profesor Dave Gulson z univerzity v Sussexe, ktorý sa zúčastnil výskumu.

HSP 19. 10. 2017, Sputnik

**Na zamyslenie: Pravda víťazi, ale je to fuška!**

Tomáš Garrigue Masaryk

ISSN 03223-2018



9 770323 201002



22





## 30% Američanov očakáva 3. sv. vojnu

Vplyva to z prieskumu verejnej mienky inštitútu YouGov, o ktorom informovala televízia CBS News. Takmer polovica opýtaných možnosť tretej svetovej vojny pripúšťa, žiadne obavy nemá 22 percent Američanov.

Necelé dve pätiny účastníkov prieskumu sa domnievajú, že vojna USA so Severnou Kóreou je nevyhnutná.

Opak si myslí 62 percent opýtaných, ktorí dúfajú, že vojna s KĽDR je možné sa vyhnúť.

Pravda.sk, 16. 10. 2017 (výňatok)

## Moskva vyzvala USA, aby okamžite zničili chemické zbrane

Rusko, ktoré v septembri 2017 zlikvidovalo posledné zásoby chemických zbraní, vyzvalo Washington a ďalšie štáty „okamžite nasledovať“ ich príklad, oznámil zástupca riaditeľa pre otázky nešírenia a kontroly nad výzbrojou MZV RF Vladimir Jermakov na zasadnutí 1. výboru VZ OSN.

„Vy viete, že sme zdedili najväčší arzenál tohto druhu zbraní hromadného ničenia na svete a že sme sa čestne posta-

rali o jeho likvidáciu,“ povedal diplomat a vyzval ostatné štáty „doposiaľ vlastniace chemické zbrane, bez meškania nasle-

dovať príklad Ruska,“ uvádza TASS.

Podľa Jermakovových slov sa to v prvom rade týka USA, ktoré boli iniciátorom tejto konvencie, no „teraz ktovie prečo, zostávajú vlastníkom najväčších zásob chemických zbraní“.

Podľa vz.ru, 18. 10. 2017

## V Budapešti sa konala akcia „Samourčenie pre Zakarpatsko“

Jej účastníci požadovali slobodu pre rumunských, rusínskych, bulharských, arménskych a poľských národnostných menšín, žijúcich na území súčasnej Ukrajiny. Na facebooku sa o tom zmienila veľvyslankyňa Ukrajiny v Maďarsku Ljubov Nepop.

Organizátori podľa nej vyhlásili, že sa stavajú proti „barbarstvu pučistov, ktorí spolu

s Ukrajinou vzali do zajatia maďarských národných bratov.“ Budapešť sa podľa riaditeľa

politického departmentu MZV Ukrajiny Alexeja Makejeva otvorene zahŕva. „Rozhodne protestujeme a očakávame, že úrady Maďarska sa neodkladne separujú od týchto hanebných výziev,“ napísal.

- 1 -

## USA: „an-Nusra“ používa chemické zbrane

Štátny department USA po prvýkrát priznal, že teroristi „Hayat Tahrir al-Sham“, ktorí sú v spojení s „Džebhat an-Nusrou“, používajú v Sýrii chemické zbrane, oznámil predstaviteľ ministerstva obrany RF genmjr. Igor Konašenkov.

„V danej provincii pôsobí teroristické zoskupenie „Hayat Tahrir al Sham“, spojené s „Džebhat an-Nusrou“, ktorá používa „palnú a ťažkú výzbroj,

vlastné výbušné systémy a chemické zbrane“. Toto je prvé oficiálne priznanie štátnym departmentom USA nielen faktu existencie, ale hlavne, a to zdôrazňujem, používanie teroristami „Džebhat an-Nusy“ „chemických zbraní“ v tejto časti Sýrie na páchanie teroristických činov, na čo sme veľakrát upozorňovali a vyhlasovali na rôznych úrovniach,“ povedal.

Podľa ria.ru, 20. 10. 2017

## V USA pomenovali zbrane, vo výrobe ktorých ich Rusi predbehli o 20 rokov

Analytik centra vojenských a námorných analýz USA Samuel Bendett nazval Rusko nesporným svetovým lídrom v rádioelektronickom boji, píše Breaking Defense.

Tvrdí, že intenzita prác Moskvy v tejto oblasti spôsobila, že USA za dvadsať rokov „značne zaostali“.

Osobitnú pozornosť venoval komplexu RB-34IV „Leer-3“, ktorý je predurčený na potlačenie mobilného spojenia GSM. Zariadenie dokáže naraz blo-

kovať do 2000 abonentov alebo troch operátorov mobilného spojenia.

Bendett tiež poukázal na výzbroj, v ktorej zase Rusko zaostáva. A to nielen za USA, ale aj za „Číňanmi, Iráncami a Turkami“. Na myslí mal bezpilotné

lietajúce prostriedky. Ako príklad poukázal na ruský bezpilotník „Forpost“, predĺžujúce sa konštruovanie bojového dronu „Altair“, ruský robot-ženistu „Uran-b“ a bezpilotník „Orion“.

Americký expert však uznal, že v ostatnej dobe začalo Rusko venovať veľkú pozornosť tomu, čo odvetviu a že čoskoro môže skrátiť zaostávanie za zahraničnými mocnosťami.

Podľa pap.ru, 6. 10. 2017

## Vojtech Filip, predseda KS Čiech a Moravy, o ...NATO

Členovia Komunistickej strany Slovenska sa zúčastňujú protestov proti NATO. Ako je to v ČR, tiež podporujete vystúpenie z aliancie?

– Áno, KSČM navrhla a ďalej navrhuje referendum o vystúpení z paktu NATO. Považujeme členstvo viac za bezpečnostné riziko, než za zabezpečenie našej bezpečnosti.

Navrhujeme novú bezpečnostnú konferenciu v Európe (náhrada za Helsinskú konferenciu) a zaistenie medzinárodne a právne zabezpečenej bezpečnosti všetkých európskych krajín, teda, aby Európa nebola miestom vojnových operácií a toto by garantovala BR OSN.

HSR, 10. 10. 2017 (výňatok)

## Trumpa čaká ohromujúce víťazstvo

Americký prezident Donald Trump dokáže zvíťaziť v nasledujúcich prezidentských voľbách v roku 2020, pričom to bude ohromujúce víťazstvo, vyhlásil bývalý hlavný stratég Bieleho domu Steve Bannon (odíšiel z funkcie v auguste) na konferencii amerických konzervatívov vo Washingtone.

Trump sa podľa neho „nielen dopracuje konca svojho volebného obdobia, ale aj zvíťazí, keď zaň bude hlasovať 400 voliteľov“, uvádza TASS.

Bývalý stratég tiež vyjadril názor, že „povstanie populistov, nacionalistov a konzervatívov“, ktoré umožnilo Trumpovi obsadiť prezident-

ské kreslo, pomôže zvíťaziť aj iným „15-tim kandidátom“ v roku 2018. Bannon nespresnil, či má na mysli voľby do Kongresu alebo voľby guvernérov v rade štátov, ktoré sa majú konať na jeseň budúceho roka.

V roku 2016 za Trumpa hlasovalo 304 voliteľov a za H. Clintonovú 227 voliteľov.

- 1 -

# Čo píšú iní

## ■ Pamätník „nezodpovedá“ pravde

Litovská oblasť Biržai z vlastnej iniciatívy pridala k pamätníkom sovietskym vojakom tabuľky s týmto znením: „Miesto pochovania vojakov Sovietskeho zväzu z čias druhej svetovej vojny. Ideologické nápisy sovietskeho obdobia nezodpovedajú historickej pravde.“

Podľa vz.ru, 21. 10. 2017 (výňatok)

## ■ Rusko k téme múzea v Sobibore

Rozhodnutie poľskej vrchnosti o neprípustení Ruska k účasti na práci výboru zodpovedného za výstavbu pamätného múzea v Sobibore vyvoláva hlboké sklamanie.

Úmyselné zabúdanie na hrôdzské činy podobné tým, aké vykonali väzni tohto koncentračného tábora, má za následok nárast fašistických nálad dokonca aj v tých krajinách, ktoré predtým na vlastnej koži zažili hrôzy fašizmu. Vyhlásil to predseda Ruskej historickej spoločnosti S. Naryškin.

Helystanectvo RF v SR, 16. 10. 2017 (výňatok)

## ■ Neonacistické číslo používa Kotleba už dlhšie

Na propagáciu fašizmu už zneužil sociálne slabšie rodiny, detský hokejový klub a podľa najnovších zistení denníka Pravda aj akcie spojené s mládežou v obci Svätý Anton. Predseda parlamentnej strany ES NS, banskobystrický župan a extrémista Marian Kotleba roky rozdáva šenky a dotácie so sumou, ktorá odkazuje na neonacistický symboliku. Za jeden takýto prípad ho vyšetrovatel obvinil z propagácie neonacizmu.

Detský hokejový klub vo Veľkom Krtiši dostal v júni tohto roku od župana dotáciu vo výške 1488 eur. Kotleba takúto sumu nepoužil prvýkrát. V roku 2015 ju pridelil OZ Ranč Nádej z obce Svätý Anton pri Banskej Štiavnici na preventívnu činnosť s mládežou pod Memoriálom Michala Buzalku.

Podľa registra zmlúv v máji 2013 župný úrad zaplatil 1488 eur aj s DPH banskobystrickej eseročke, ktorá sa venuje poradenským službám v oblasti podnikania a riadenia. Samospráva si v spoločnosti objednala vypracovanie energetického certifikátu budovy banskobystrickej polikliniky.

Vyšetrovatel Národnej kriminálnej agentúry v júli tohto roku obvinil Kotlebu za prečin prejavu sympatie k hnutiu smerujúcu k potlačeniu základných práv a slobôd. Obvinenie sa týkalo šekov so sumou 1488 eur, ktoré rozdával rodinám v rámci akcie organizovanej krajom 14. marca tohto roku, na výročie vzniku fašistického Slovenského štátu.

Odborníčka na trestné právo a rektorka Akadémie Policajného zboru Lucia Kurilovská vysvetlila, že v tomto prípade ide o jeden trestný čin spáchaný viacerými skutkami, čo znamená, že „úmysel bude určite jednoduchšie dokázať. Je väčšia pravdepodobnosť, že nenastane dôkazná núdza. Všetky tieto skutky sa zdajú byť presne mierené, sú tam stále rovnaké čísla, čo môže dokazovať cieľ a úmysel,“ dodala.

Pravda.sk, 10. 10. 2017 (výňatok)

Kombinácia čísiel 14 a 88 je považovaná za nacistický odkaz. Číslo 14 je odkazom na frázu 14 slov, ktorú radi spomínajú neonacisti. Jej autorom je už nežijúci rasista z USA David Lane. Číslo 88 je zas odkazom v abecede na ôsme písmeno, teda H, a slúži ako symbolika pre nacistický pozdrav „Heil, Hitler“.

Existujú dve sady 14 slov. Prvých 14 slov je známejších a znie: We must secure the existence of our people and a future for White children. Preklad do slovenčiny je nasledovný: My musíme zabezpečiť existenciu našich ľudí a budúcnosť bielych detí. Druhá sada 14 slov je menej známa.

David Lane ich označil za svojich „osobných 14 slov“, ktoré vyjadrujú hlavnú motiváciu jeho boja z hľadiska jeho osoby: Because the beauty of the White Aryan woman must not perish from the Earth. V preklade je to: Pretože krása bielych árijských žien nesmie zmiznúť z tohto sveta.

## ■ Utajená stránka vojny v Sýrii...

Pred niekoľkými mesiacmi však Ankara zmenila svoj vzťah k teroristickým organizáciám a zahájila aktívne vojenské operácie proti nezákonným ozbrojeným skupinám, z ktorých časť sa spolieha neustále na americkú pomoc.

Ankara má vysoké geopolitické ambície a celkovo uvažuje podobne, ako uvažovali Američania v čase 2. sv. vojny. Washington odmietol vstúpiť spočiatku do vojny proti nacistickému Nemecku, pretože mu vyhovoval konflikt v Európe, ktorý automaticky oslaboval všetky krajiny a zvyšoval postavenie USA. Američania sa do vojny zapojili až vtedy, keď si vyhodnotili, že im nehrozí väčšie nebezpečenstvo a je možnosť zaujímavého zisku v podobe posilnenia amerických geopolitických pozícií.

HSR, 16. 10. 2017 (výňatok)



## Slovo predsedu SZPB

**Vážení členovia SZPB, prosím, venujte náležitú pozornosť nasledujúcej skutočnosti.**

Ako ste sa dozvedeli, náš kandidát na predsedu BBSK Stanislav Mičev sa vzdal ďalšej kandidatúry v zmysle pôvodného dohovoru v prospech Jána Luntera, ktorý dosiahol výrazný náskok v preferenčných hlasoch. Žiadam vás, aby ste napriek tomu išli voliť a nepodceňovali situáciu. Pochopiteľne, táto konštatácia sa osobitne dotýka Banskobystrického samosprávneho kraja.

Naďalej venujte pozornosť voľbám vo všetkých krajoch, aby nielen za predsedu, ale aj za poslancov, ste sa maximálne zjednotili v prospech kandidáta, u ktorého je záruka, že bude podporovať aj náš Slovenský zväz protifašistických bojovníkov.

**Pavol Sečkář, predseda SZPB**

## Pred hodnotiacimi schôdzami

**Na základe rozhodnutia ÚR SZPB bratislavský oblastný výbor zvolal hlavných funkcionárov ZO SZPB vo svojej pôsobnosti. Prerokoval s nimi otázky, ktorými by sa mali zaoberať na hodnotiacich členských schôdzach.**

Prioritne by mali byť zhodnotené podujatia vlastné i oblastného výboru; spolupráca s miestnymi orgánmi – so samosprávou, so školami a inými OZ; ďalej vnútrozväzové témy – počet novoprijatých členov, úbytky členov; koľko bolo výborových a členských schôdzí a čo riešili; stav hospodárenia, vrátane správy revizora účtov... Osobitne sa treba venovať plneniu Programového zamerania SZPB. Ďalej treba prijať plán práce a podujatí ZO SZPB na rok 2018.

Pochopiteľne, že bratislavské rokovanie sa zaoberalo aj otázkami hodnotenia života v našej republike, otázkami extrémizmu, voľbami predsedov krajov a krajských zastupiteľstiev, ale aj tým, na čo a ako môže SZPB vplyvať.

Jedno z diskusných vystúpení sa nieslo v trochu porazenom duchu. Konštatovalo, že Zväz toho príliš nemôže, pretože mu na to vraj chýbajú mediálne nástroje. Žiaľ, nikto na to z oblastných funkcionárov nezareagoval.

Áno, SZPB nemá príliš veľa mediálnych nástrojov, avšak momentálne ten „jeden z najmodernejších“ – dá sa povedať nástroj začiatku 21. storočia – má a má ho aj aktívny. Je to zväzový facebook a niektoré jeho správy čítalo aj vyše 85 000 ľudí.

Facebook, ako moderný duch doby spoznali a medzi prvými začali využívať aj „kotlebovci“, ale aj niektoré naše oblastné výbory. Sú to tie, ktoré už pravidelne šíria svoje oblastné správy cez celozväzový facebook. Máme však aj také oblasti, ktoré sa ani s týmto nespokojili a radšej si zaviedli a pracujú s vlastnými oblastnými facebookmi. Jednoznačným motivačným príkladom môže byť OblV SZPB v L. Mikuláši.

Takže, netreba hádzat' pušku do žita.

**Vladimír Mikunda**

## Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

No a tam si, my protifašistickí bojovníci, musíme nájsť odpoveď na postavenú otázku.

Byť či nebyť, neberme ako vec filozofie, ale ako vec reálnej skutočnosti. Po voľbách nás môže mrziť ak dopadnú tak, ako sme nechceli a nebudú tam tí, ktorých sme chceli a mali byť.

**Jozef Cerovský, predseda OblV SZPB Lučenec:** – Myslím si, že naše členstvo je dostatočne jasne pripravené prejavíť svoj protifašistický hlas. Vidím to tak, že veľmi malá časť členstva v Banskobystrickom samosprávnom kraji sa nestotožnila s tým, že S. Mičev sa vzdal kandidatúry na predsedu BBSK. Je na nás funkcionároch, aby sme im to dostatočne jasne vysvetlili a potom nebude žiadny problém.

**Václav Homišan, predseda OblV SZPB, Stará Ľubovňa:** – Som presvedčený, že vo voľbách do VÚC naši členovia dajú stop takým stranám ako je Kotlebova a jej podobné. Viac sa zamerajú na kandidátov z vládnych strán, favicových strán a nezávislých.

**Zuzana Gergelyová, HDK pri OblV SZPB, Trnava:** – Verím, že u našich členov zdravý rozum preváži nad negatívnymi emóciami a že svojím hlasovaním neumožnia zaplaviť Slovensko agresívnym hneďočiernym kalom. Aj napriek tomu, že mnohým súčasným poslancom, bez ohľadu na farbu trička, je bežný občan „ukradnutý“ a zaujíma ich len vlastný prospech.

**Ján Krajčovič, podpredseda OblV SZPB, Prešov:** – Naši členovia podporia takých kandidátov, ktorých protifašistický postoj už dlhšiu dobu zreteľne poznáme a s ich protifašistickým hlasom počítame i do budúca.

## Napísali ste nám

### Práca, kde vidieť výsledok

**Toto je najviditeľnejšie poznanie, ktoré sme zaregistrovali zo spolupráce s Velvyslanectvom Ruskej federácie v SR.**

V kontaktoch s nami sa o to osobitne výrazne staral pracovník veľvyslanectva Michail Alexandrovič Mačechin. Stal sa dôkazom, že ľudia si vedia nájsť spoločnú cestu k sebe a potom je ľahšia aj realizácia spoločných cieľov.

Michail A. Mačechin mal na Slovensku na starosti pasportizáciu vojnových hrobov z 2. svetovej vojny, zisťoval a spresňoval mená neznámych padlých vojakov Červenej armády, ktorí boli pochovaní na území SR.

V našom regióne sme zaznamenali dve miesta posledného odpočinku červenoarmejcov. V obci Mládovo a Lovinobaňa. Hrobové miesta sú upravené a obnovené boli aj ich náhrobné kamene. Známe sú aj mená padlých vojakov. Najväčšiu zásluhu na tom mala dôsledná práca Michaila A. Mačechina.

Jeho aktivitu bolo vidieť aj na mnohých slávnostných a historických udalostiach spojených s dejinami SNP a 2. svetovej vojny. V usadlostiach, dedinách a mestách mnohé fotografie dokumentujú jeho prítomnosť.

Spoznali sme človeka, ktorý svoju prácu miluje a preto my spodobujeme jeho hodnotenie

výsledným tvarom jeho práce. Máme voči nim úctu.

Michail A. Mačechin odchádza do Saratova. Nám ako povzbudenie zostanú spomienky na stretnutia s ním. Želáme si, aby jeho zase povzbudzovali spomienky na stretnutia s nami, priateľmi zo Slovenska.

Michail Alexandrovič, ďakujeme vám za všetko, čo ste pre nás robili a tešíme sa na skoré stretnutie. A možno znovu pri spolupráci.

Želáme vám pevné zdravie a veľa šťastia.

**Mária Švikurová**  
predseda ZO SZPB Cinobaňa, priateľka a známi



Michail A. Mačechin (prvý vľavo) s priateľmi zo SZPB pri odhalovaní pamätníku v Cinobani – Hrnčiarkach v novembri 2016.

## Vojenský archív v Trnave má 50 rokov

**V roku 1967 sa z Hradca Králové do Trnavy presťahoval Archív vojenskej evidencie osôb. 50. výročie tejto udalosti si zamestnanci a čestní hostia pripomenuli v októbrových dňoch, záštitu nad podujatím prevzal minister obrany Peter Gajdoš.**

Uskutočnila sa teoretická konferencia na tému – 50 rokov vojenského archívnictva na Slovensku, ako aj slávnostné zhromaždenie za účasti pracovníkov archívu, dôchodcov, zahraničných hostí z Česka, Maďarska a ďalších čestných hostí. SZPB zastupoval ústredný tajomník Viliam Longauer, ktorý archívu odovzdal medailu SZPB za vernosť.

Zhromaždenia sa zúčastnili aj náčelník generálneho štábu ozbrojených síl SR generál Milan Maxim a vedúci oddelenia z MO SR Rudolf Oľšiak.

Najlepši pracovníci archívu boli pri tejto príležitosti ocenení medailami MO SR a N GŠ. Do pozornosti čitateľov Bojovníka dávame, že v súčasnom archíve sa nachádzajú osobné spisy občanov Československa do rozdelenia spoločného štátu v počte vyše 13 miliónov kusov. Generálov, dôstojníkov a príporčíkov od ročníka narodenia 1906, mužstva a poddôstojníkov od ro-

čníka narodenia 1921. Znamená to, že archív je aj studnicou bádania o účastníkoch protifašistického národnoslobodzovacieho zápasu.

Všetko, čo vyprodukujú Vojenský historický ústav Bratislava a Praha, je z našich zdrojov. „Od nás dostávali a dostávajú potvrdenia o účasti v boji účastníkov protifašistického národnoslobodzovacieho zápasu a ich pozostalí,“ uviedol riaditeľ archívu Jozef Petráš.

Archív vydal za roky pôsobenia v Trnave viac ako 960 tisíc rôznych odpisov, výpisov, potvrdení a kópií archívnych dokumentov.

– VL –

## Mladí britskí labouristi si odhlasovali vystúpenie z NATO

**Vedúca elita britskej ľavice považuje NATO za imperialistickú organizáciu plnú vojnových štváčov. Mládežnícka organizácia Labouristickej strany Young Labour počas uplynulého víkendu na konferencii odhlasovala, že Veľká Británia by mala zo Severoatlantickej aliancie vystúpiť. Informáciu zverejnil český portál Echo24 s odvolaním sa na The Spectator.**

Mladí labouristi vo veku 14 až 26 rokov vymenovali zločiny Severoatlantickej aliancie a dôvody na vystúpenie Veľkej Británie. V jednom sa píše, že na konci druhej svetovej vojny bola vytvorená Severoatlantická aliancia, aby zakotvila dominanciu amerických záujmov. V ďalšom bode sa uvádza, že „akékoľvek lo-

gické zdôvodnenie existencie NATO po páde komunizmu v roku 1989 je diskutabilné“.

Mladí labouristi tiež upriamili pozornosť na vojny rozptútané členskými krajinami NATO. Ako príklad uviedli moslimské krajiny, Afganistan a Irak, kde participovala aj Veľká Británia.

Dokument pripomína, že líder Labouristickej strany Jeremy Corbyn sa považuje za odporcu imperializmu a agresívnych vojen. Kritizuje tiež amerického prezidenta Donalda Trumpa, ktorý sa vyhrázať KĽDR a hrozil nukleárnou katastrofou.

„Labouristická strana by sa teda mala zaviazat' k odchodu z NATO, pretože už nespĺňa naše potreby kolektívnej bezpečnosti, vedie ju muž vnimaný ako autoritatívny a fašista a jej kontinuálne agresie znižujú bezpečnosť ľudí vo Veľkej Británii,“ píše sa v závere dokumentu mladých labouristov.

Podľa HSP, 17. 10. 2017

## Myšlienka (provokácia?) týždňa

**Je to dosť na hlavu, ak Európska únia zakazuje pomazánkové maslo, pretože to nie je maslo, a sama pritom prevádzkuje Európsky parlament, ktorý vôbec nie je parlamentom, má zástavu, ktorá nie je zástavou a hymnu, ktorá nie je hymnou. Podarené!**

Petr Štěpánek



# „Neoslavujte prehnane Červenú armádu,“ radí učiteľom dejepisu ministerstvo školstva

**Pomôcka slovenského ministerstva školstva vedie učiteľov dejepisu k tomu, aby bagatelizovali oslobodzovacie boje a úlohu Červenej armády v nich.**

Jednou z reakcií na vzostup pravicového extrémizmu na Slovensku i v Európe bolo zo strany ministerstva školstva aj pridanie jednej vyučovacej hodiny dejepisu pre žiakov deviateho ročníka základných škôl, v ktorom sa žiaci učia o dejinách 20. storočia. Jedným z iniciátorov tohto opatrenia je aj Slovenský zväz protifašistických bojovníkov. Ministerstvo školstva vydalo k zvýšenému počtu hodín dejepisu aj smernicu, ktorá učiteľom radí ako na jednotlivých hodinách pracovať so žiakmi pod názvom Didakticko-metodické návrhy k zvýšenej hodinovej dotácii dejepisu v 9. ročníku ZŠ.

Aj keď pôvodným zámerom tohto pozitívneho a dobre mysleného opatrenia je znížiť náchylnosť mladých ľudí voči pravicovému extrémizmu, niektoré body materiálu ministerstva vyvolávajú otázku či efekt nebude opačný.

## Oslobodenie nebolo prvoradé ani domyslené

Medzi problematické pasáže patria najmä tie, ktoré sa venujú druhej svetovej vojne, najmä oslobodzovacím bojom. Materiál na niektorých miestach dáva Sovietsky zväz na jednu úroveň s nacistickým Nemeckom

a podporuje teda alternatívny výklad dejín populárny najmä na Západe, podľa ktorého druhú svetovú vojnu rozpútalo Nemecko spolu so ZSSR.

Ďalej materiál vedie učiteľov dejepisu k tomu, aby neprezentovali Červenú armádu v zbytočne pozitívnom svetle. Autor dokumentu učiteľom radí, aby sa zmienili o tom, „že prvotný cieľ Červenej armády bolo čo najrýchlejšie dobytie Berlína, takže oslobodzovacie operácie na zvyšných Nemeckami ovládaných územiach neboli prvoradé a často ani domyslené“.

Takéto tvrdenie môže učiteľov motivovať k tomu, aby oslobodzovanie Slovenska, ako aj ďalších krajín východnej a strednej Európy prezentovali ako niečo druhotné – daň za dobytie Berlína. Jednotky Červenej armády pritom bojovali proti nemeckej armáde aj ďaleko od ciest vedúcich čo najrýchlejšie k Berlínu. A je na mieste spomenúť, že napríklad o Prahu sa bojovalo už po dobytí Berlína.

K spomínanému tvrdeniu sa rezervovane stavia aj Slovenský zväz protifašistických bojovníkov. „V každej operačnej činnosti sú postavené prvotne a ďalej úlohy na splnenie cieľa, ale bez oslobodenia východnej a strednej Európy by určite ne-

bol dobytý Berlín, nemohli by sme hovoriť o víťazstve nad fašizmom a ukončení vojny v Európe. Pri všetkých prednáškach, školeniach seminároch pre žiakov sa snažíme (SZPB) prezentovať, že hlavnú zásluhu na oslobodení východnej a strednej Európy mala Červená armáda a na Slovensku i Rumunská armáda vo zväzku Červenej armády,“ hovorí Norbert Lacko, podpredseda Ústrednej rady SZPB a predsedu Komisie SZPB pre učiteľov, ženy a mládež.

Ako príklad toho, že Červená armáda sa nehnała výlučne za dobytím Berlína Lacko uvádza aj Karpatsko-duklianskú operáciu, ktorú sovietske velenie narychlo spustilo ako pomoc prebiehajúcejmu Slovenskému národnému povstaniu.

## Bombardovanie bolo nezmyselné – všetci Nemci bojovali v horách

Učiteľia majú ako dôkaz predchádzajúceho tvrdenia uviesť „nezmyselné bombardovanie slovenských miest ruskými lietadlami, pričom sa v tom čase takmer všetci Nemci pohybovali len v horách a bojovali s partizánmi. Zbytočne zomreli desiatky nevinných ľudí. Ďalším dôkazom je Stalínova krutosť, keď nechal vykrvacať Varšavu pri povstaní a nakoniec sa tváril všade ako osloboditeľ. Nie je teda na mieste prehnane oslavovať

červenú armádu ako najväčšiu výhru a osloboditeľa, ktorý nás zachránil. Nemci prehrávali a utekali, takže už netreba na to hľadieť tak ako bolo zvykom v predošlom režime.“

Podľa Lacka zo SZPB nemožno sovietske nálety jednostranne interpretovať ako zbytočné kroky, ktorých výsledkom boli len straty na civilných životoch – nálety na nepriateľské pozície čiastočne plnili pred útokom pechoty podobnú úlohu ako delostrelecká príprava. Navyše územie dnešného Slovenska bolo v poslednej fáze vojny niekoľkokrát intenzívne bombardované viacerými armádami – okrem sovietskeho i nemeckého či amerického. Medzi najtragickjšie patrí bombardovanie Nových Zámok (ktoré boli cez vojnu súčasťou Maďarska) americkým letectvom s takmer 4000 obeťami a bombardovanie Nitry sovietskym letectvom (omyl, maďarským letectvom – pozn. Bojovník) s približne 300 obeťami na životoch.

Zástupca protifašistických odbojárov nesúhlasí ani s tvrdením, že Nemci v slovenských mestách neboli: „Rozhodne nie je celkom pravda, že Nemci sa pohybovali len v horách, áno robili výpravy do hôr, a potom v obciach a mestách vykonávali represálie, či na východnom, strednom alebo západnom Slovensku.“

## Boj proti pravicovému extrémizmu znižovaním významu Červenej armády

Pochybnosti vyvoláva aj to, čo autori smernice myslia pod „prehnaným oslavovaním Červenej armády ako najväčšej výhry a osloboditeľa“. Po roku 1989 prišli do slovenských škôl nové učebnice dejepisu so zmeneným výkladom najmä modernej histórie. Lacko upozorňuje na fakt, že ani tieto učebnice sa nevyhli chybám – tentokrát z opačnej strany – potláčali úlohu Červenej armády, odboja i partizánskeho hnutia. Výsledkom môže byť aj súčasná bagatelizácia oslobodzovacích bojov. „Je jasné, že Nemci sa nechceli vzdať – svedčia o tom boje pri Liptovskom Mikuláši, Strečne, Gemeri, Žiline, Hrone pri Tekove, ale i pri ďalších miestach na Slovensku,“ dodáva Lacko.

Viac ako štvrtstoročie sa na slovenských školách prezentuje odlišný výklad histórie, vrátane druhej svetovej vojny, ako ten pred rokom 1989. Preto zostáva otázkou, aký význam bude mať ďalšie bagatelizovanie úlohy Červenej armády pri oslobodzovaní Slovenska a či takáto forma boja proti pravicovému extrémizmu nebude mať odlišný efekt. Takúto skúsenosť poznáme z Ukrajiny či pobaltských krajín, kde sú posledné roky vojaci Červenej armády označovaní ako „okupanti“, zatiaľ čo spoločenskej úcte sa za ticheho súhlasu EÚ tešia banderovci či príslušníci SS.

Artur Bohmatov, HSR, 22. 10. 2017

## Arcibiskup Zvolenský...: Nožnice sa roztvárajú

**Odvrátenou stranou slovenského ekonomického úspechu je podľa bratislavského arcibiskupa metropolitu a predsedu Konferencie biskupov Slovenska Stanislava Zvolenského pretrvávajúca situácia, keď sa roztvárajú nožnice medzi bohatými a chudobnými.**

Ako povedal, na jednej strane sa teší, že krajina ekonomicky rastie, klesá nezamestnanosť, takže by sa mohlo zdať, že niet dôvodov k nespokojnosti. „Je tu však viacero faktorov, ktoré nespokojnosť vyvolávajú. Mnoho ľudí stále žije z ruky do úst. Veľkou bolesťou je pre nás aj nerovnomerný rozvoj regiónov, čo sa v praxi prejavuje nielen ich vyľudňovaním, ale predovšetkým tým, že ľudia opúšťajú rodiny a potom celé týždne či mesiace zostávajú rodiny bez rodičov, bez jedného z rodičov, keď sa vydal za prácou.“

„Tieto faktory generujú nespokojnosť, pocit frustrácie a môžu motivovať ľudí, aby sa pri voľbách uchýľovali k zjednodušeným riešeniam, ktoré aj v našej krajine predstavuje najmä radikálna pravica,“ vyhlásil Zvolenský pred približne 30 poslancami NR SR zo všetkých parlamentných strán a viacerými komunálnymi poslancami.

Aktuálne.centrum.sk, 15. 10. 2017 (výňatok)

## E. Chmelár: Schyluje sa na Slovensku k občianskej vojne?

**Kto sú ľudia, ktorí majú svojim odsudzovaním fašizmu a komunizmu, no sami sa usilujú okresať slobodu na minimum a prenasledovať všetkých, ktorí sa nezestia do ich videnia sveta? Už dávno som si ich pomenoval ako extrémnych centristov a títo ľudia dokazujú, že nebezpečenstvo, ktoré dnes hrozí slobode a demokracii, je dnes oveľa zložitejšie a nepočádza len z okrajových neonacistických a neobľševických skupín.**

Extrémni centristi nie sú liberáli, hoci si to o sebe myslia. Sú im cudzie erbové znaky liberálneho myslenia ako je tolerancia, dialóg, úcta k pluralite a rôznorodosť alternatív. A nie je náhoda, že práve oni, ktorí sú etalónom nenávisťi, obviňujú iných z neznašanlivosti. Vnutujú spoločnosti predstavu, že je potrebné hľadať za každú cenu konsenzus a nahradiť demokratickú súťaž spoločnými záujmami. Výsledkom však nie je „krásny nový svet“ s ideálnymi riešeniami pre všetkých, ale obmedzovanie slobodnej diskusie a vytlačanie čoraz širšieho spektra názorov mimo akceptovateľného streda, ktorý sa čoraz viac zužuje a začína sa nápadne ponášať na totalitárnu spoločnosť.

Centristi nahovávajú spoločnosti, že hodnoty a záujmy investičného bankára sú totožné s hodnotami a záujmami pokladničky v supermarkete a škandalizujú každý postoj, ktorý sa odlišuje od ich názoru. Pri takomto mentálnom nastavení je jasné, že každý, kto búra tento falošný konsenzus medzi biznismenmi a pracujúcimi, každý, kto narúša status quo a požaduje zmenu (bez ohľadu na jej kvalitu) je vytlačovaný do pozície extrémistu. Každý, kto sa nezestia do variantov toho istého systému, každý, kto projektuje zmenu, je vo verejnom diskurze delegitimizovaný, demonizovaný či dokonca tabuizovaný.

V rámci tohto úzko vymedzeného konzervatívneho priestoru je politika, ktorá bola vždy zápasom o moc, dekonštruovaná – a legitímne demokratické požiadavky sú z politického dialógu vylúčené. Tým však nezmišli, len ich nositelia boli označení za nepriateľov a vytlačení zo symbolického priestoru demokracie. V konečnom dôsledku sú to tak práve títo extrémni centristi, ktorí ohrozujú demokratický vývoj v Európe, lebo sú momentálne najvplyvnejší.

**V neposlednom rade robia boju proti extrémizmu medvediu službu, pretože ak takíto ľudia bez dôkazov**

obvinia Kotlebu, že je napojený na ruských oligarchov a NAKA po vyšetrovaní nič nezistila, je to blamáž s ďalekosiahlymi dôsledkami, ktorá znižuje dôveru v takúto občianske skupiny.

Slovenskej spoločnosti chýba úprimný dialóg. Jednotlivé tábory medzi sebou už ani nediskutujú, ale bojujú, nenávidia sa, nevidia najst' spoločný záujem. Všetko je zrelativizované, niet pevných oporných bodov, nikto nedôveruje nikomu a ničomu. Je to najvyššie štádium studenej občianskej vojny, ktorá môže prerásť aj do otvoreného násilia. Média dávajú prednosť boju pred debatou, polemike pred dialektikou a ak sa aj pokúsia nahradiť spoločnosti chýbajúcu diskusiu, robia to formou konfrontácie, v ktorej sa neuvažuje, ale presvedčia, nevymieňajú sa názory, ale formy prejavu, nepoužívajú sa argumentačné, ale zosmiešňovacie metódy. Uprednostňuje sa konflikt medzi osobami na úkor konfrontácie ich argumentov, politický efekt prejavov na úkor ich obsahu, čím sa posilňuje názor, že verejnosti patrí zábava a elite rozhodovanie. Zámerom je, aby sa občan zaujímal viac o hráčov ako o to, o čo v tejto hre ide.

HSR, 12. 10. 2017 (výňatok)



# Po stopách SNP

SNP si nepamätáme len položením vencov k výročiu. Každý rok navštívime aj miesta bojov a pripomíname si hrdinské činy vojakov a partizánov.

Cieľom tohtoročnej spomienkovej cesty členov trnavskej oblasťnej organizácie SZPB po stopách SNP bol Uhrovec, areál na Jankovom vršku a Múzeum partizánskej brigády Jana Žižku.

Historický exkurz sme začali v Uhrovcí návštevu rodného domu Ludovíta Štúra a Alexandra Dubčeka. Pokračovali sme prehliadkou Uhrovského múzea. Už tu sme sa dozvedeli o udalostiach počas druhej svetovej vojny, ktoré uhrovskú dolinu tak veľmi poznamenali.

K Uhrovskému múzeu patrí areál na Jankovom vršku, ktorý sa spája s pôsobením Partizánskej brigády J. Žižku. Na pamiatku padlým hrdinom je tu

vybudovaná mohyla s pylónom a mauzóleom, kde sú umiestnené urny s popolom pozostatkov upálených partizánov a veliteľa partizánskej brigády Teodora Polu. Vedľa pamätníka je symbolický cintorín s hrobmi bojovníkov. Tu sme sa poklonili pamiatke padlých bojovníkov a položili kyticu kvetov. V neďalekom lese sme si pozreli aj zrekonštruované partizánske bunkre.

Veľmi dobrý dojem v nás zanechala expozícia Múzea partizánskej brigády Jana Žižku, ktoré je v súčasnosti umiestnené v Bánovciach nad Bebravou.

Iniciátorom vytvorenia múzea a autorom celej expozície je



predseda ObľV SZPB Trenčín Ján Holička. Rozsiahla expozícia prináša informácie o protifašistickom odboji a príprave SNP, o vzniku a činnosti Partizánskej brigády J. Žižku, ktorá pôsobila v oblasti Strážovských vrchov – medzi Trenčínom, Bánovcami nad Bebravou a Považskou Bystricou, pričom jeden oddiel prešiel aj na moravskú stranu až

do mestečka Valašské Klobouky. Časovo zachytáva obdobie od roku 1939, kedy sa formujú prvé partizánske brigády a vzniká partizánske hnutie, až po rok 1945.

Návštevníci tu nájdu aj zoznam 1600 prislušnikov partizánskej brigády, mená 350 padlých bojovníkov, niektoré aj s fotografiami, situačné mapy. Panel „Vrahovia a obeť“ pripo-

mina fašistické represálie, vypálené obce, masové hroby, tiež židovský aj rómsky holokaust v oblasti Bánoviec. Expoziciu uzatvára prezentácia výstavby pamätníka na Jankovom vršku.

Expoziciu nás sprevádzal Ján Holička a venovala sa nám aj predsedníčka ZO SZPB Bánovce nad Bebravou Emilia Peřovská. **Emília Diteřová**

## Pripomenuli si hrdinov Dukly

ZO SZPB v spolupráci so ŠSK MAGNUM v Železovciach usporiadali 14. októbra 2. ročník streleckej súťaže „O pohár duklianskych hrdinov“, do ktorej sa v troch kategóriách v streľbe z malokalibrovej pištole a veľkalibrovej pištole zapojilo 54 strelcov z Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Udalosti okolo 73. výročia Karpatsko-duklianskej operácie všetkým pripomenul predseda ŠSK Magnum a člen SZPB Jozef Haller. Vyzdvihol hrdinský boj prislušnikov Červenej armády a 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, ktorým sme si aj sami začali oslobodzovať svoju vlasť.

Prvé miesta si vystriedali: muži – malokalibrová pištoľ N + 4 x 5 rán na 15 m Milan Věkony zo Železoviec; ženy – malokalibrová pištoľ + Vpí: Mária Maturkaničová zo Železoviec; muži – veľkalibrová pištoľ Ladislav Švanczár z Lontova.

Jozef Východ, predseda ZO SZPB, snímka Ladovít Vaneč  
Pre Bojovník bez nároku na honorár!



Zľava: Milan Věkony, Ladislav Švanczár a František Csala.

## Spomienka na holokaust

Tradičnú spomienku na vyše 670 obetí fašistov počas holokaustu z okresu Bánovce nad Bebravou zorganizovala Alžbeta Schicková, ktorá v priestoroch pamätníku privítala primátora mesta M. Chovanca, predsedu židovskej obce v Bratislave a ďalších hostí.

Symbolickým zapálením 7 sviečok a modlitbami si prítomní pripomenuli tieto obeť.

ObľV SZPB Trenčín, 15. 10. 2017

## NAPÍSAĽI NÁM

O chvíľu si pripomenieme smutné 73. výrocie prvého transportu z väznice v Banskej Bystrici na popravy k nám, do Kremničky.

### Varujúca Kremnička

Prvý transport smrti pod vedením vrahov opustil väznicu krajského súdu v Banskej Bystrici ráno 5. novembra 1944. Cesta autobusov viedla do Kremničky, kde sa konala prvá masová poprava.

Ďalšia sa na rovnakom mieste uskutočnila o pätnásť dní, keď zo šiestich plne obsadených nákladných áut povyňali muži, ženy a deti. Po streľbe z ľahkého guľometu padali do spoločného hrobu mŕtví i živí. Tretia masová poprava bola 12. decembra, po ktorej nasledovala tesne pred vianočnými sviatkami 19. decembra štvrtá. Piateho a dvanásteho januára sa v Kremničke strieľalo znova. Posledný raz odvážali väzňov z banskobystrickej väznice do chotára Kremničky 11. februára 1945, aby ich zastrelených už iba zahrňali snehom.

Po Nemeckej je Kremnička miestom druhého najväčšieho masového vraždenia nacistov. Slovenská zem je tu zneuctená najväčším hromadným hrobom povstalcov, rasove prenasledovaných a ich rodinných prislušnikov.

Pravda, pohotovostný oddiel HG nemá na svedomí len 750 mŕtvych pri Kremničke, ale aj 239 obetí v Kováčovej, 69 v Hladí, v okolí Donovál 39, na Krčičnej pri Brezne 31, pri Novej Bani 30, v Slovenskej Lupči 34, na lokalite Sihla 23, v Tisovci 31, v Podkonicach 10, v Harmanci 9, v Prievidzi 129, v Handlovej 14 a v okolí Kremnice 260 obetí.

Celkove tu našlo smrť 481 mužov, 211 žien a 58 detí od šesť týždňov života do štrnásť rokov. **Ivan Terem, Kremnička, snímka archív autora**



Dobový záber (rok 1955) pamätníka s odbojarským znakom a krížmi. Na snímke sú študenti bývalej 2. JSS v Banskej Bystrici so svojim triednym učiteľom.

Volám sa Valéria Sekelová, rod. Schmotzerová, narodila som sa 4. 2. 1938 vo Vyšnom Medzeve v rodine nemeckého antifašistu Michala Schmotzera, ako najstaršia dcéra z 5-tich detí.

Nie som najzdravšia, veď ako 6-ročná som musela utekať s nebohú matkou a trojročnou sestrou pred gardistami a Nemcami, veď sme boli zradcami nemeckej rasy a to oni neodpúšťali. K tomu som mala otca partizána.

Pokiaľ sa dalo putovali sme s partizánmi slovenskými horami, ale po potlačení Povstania sme boli už pre nich príťažou, aj v nebezpečenstve.

\* \* \*

K tomu, že píšem tieto riadky ma vlastne prinútila silnejúca popularita M. Kotlebu a jeho strany najmä medzi mládežou. Je na čase, ak nie je už neskoro, aby sme sa spamätali a dodali si odvahy otvoriť našej mládeži oči o tom, kto vlastne M. Kotleba so svojim ansámblom je a to nielen článkami, ale aj besedami s mladými ľuďmi, budúci voľčmi.

Viem, nie je to jednoduché, ale ináč sa to zrejme nedá. Nechcem, aby moje vnúťatá prežili hrôzy vojny a prenasledovania. Nech si naša mládež uvedomí, že ich dedovia a pradedovia nie preto bojovali v 2. sv. vojne proti fašizmu a umierali v koncentračných táboroch, aby to vzdelaný pán učiteľ popieral a hrdinov SNP znevažoval.

Môj nebohý otec vydal za pomoci

odboru kultúry bývalého ONV malú knižku „Prerody“, v ktorej opisuje boje robotníckeho hnutia v Medzeve a strastiplnú partizánsku vojnu nemeckých antifašistov v partizánskom oddiele Ernsta Thalmanna, ktorý bol súčasťou brigády mjr. Alexeja Afanasieviča Martynova.

(Pomenovanie oddielu po nemeckom antifašistovi im bolo schválené 2. 10. 1944 vojenským velením v Kyjeve a Moskve).

Výňatkami z tejto knihy by som chcela poukázať na konkrétnu činnosť a boj tohto partizánskeho oddielu, v ktorom bojovali nielen nemeckí antifašisti, ale aj Česi, Rusi, Maďari, a. i. V knižke je popísaný chronologický postup prípravy a vzniku partizánskych skupín, prvé boje a boje na jednotlivých úsekoch Slovenska.

Mnohí mladí ľudia by sa dozvedeli ľahšie, ak by som im povedala, že ich starý otec alebo babka boli aktívnymi bojovníkmi v SNP, nebáli sa bojovať za slobodu slovenského národa, nebáli sa o svoj život.

Sme pred voľbami do krajských zastupiteľských orgánov. Mladí by mali dostať pomoc pri svojom správnom rozhodovaní koho voliť.

Lutujem, že som sa neskoro, po slovensky povedané, zobudila. **V. Sekelová**







## Dva dokumenty o výsledkoch vyšetrovania zajatia generálov Rudolfa Viesta a Jána Goliana z r. 1947

### O výsledku šetrenia vo veci zrady gen. Rudolfa Viesta a gen. Jána Goliana

Z výsluchu osôb, ktoré vedia niečo o podrobnostiach zajatia gen. Viesta a Goliana a boli k dosiahnutiu vyplývajú:

Gen. Viest a Golian postupovali so skupinou asi 120 mužov (dôstojníkov a vojakov vysokoškôlkov) smerom na obce Bukovec a mali v úmysle u Sv. Ondreja prejsť Hron a dostať sa na Pofanu. Asi 1 km západne od obce Bukovec narazili na nemeckú jednotku a boli rozprášení.

1.–2. 11. 1944 na pobyt gen. Viesta a Goliana bol upozornený horár Babiak v Bukovci jedným z troch dôstojníkov (zo skupiny pplk. gšt. Souhrada, mjr. Krátky a jeden vyšší dôstojník neznámeho mena).

Babiak dopravil gen. Viesta a Goliana do úkrytu vo svojom dome v Bukovci (tretí dom z dolného konca dediny) a na žiadosť gen. Viesta tiež plukovníka lekára neznámeho mena, v uniforme, ktorý sa pri hľadaní generálov horárom zo strachu, že idú Nemci priotrvať.

Nad ránom Babiak premiestnil gen. Viesta a Goliana do druhého domu z dolného konca a lekára pomohol ukryť v prvom dome u p. Rudolfa Rybára. Všetci traja boli ukrytí na šope v sene.

V ten deň, kedy bola rozbitá skupina gen. Viesta a Goliana odišiel z tejto npor. neznámeho mena cez dedinu Sobotnicu do Sv. Ondreja, kde sa dobrovoľne prihlásil u Nemcov. Podľa sdelenia svätouondrejského farára p. Aloiza Gocnika (nebol vypočutý) horárov Babiakovi, tento npor. upozornil nem. dôstojníka, že Viest a Golian idú smerom na Bukovec a Ráztko.

Nu to Nemci vyslali hliadku na Bukovec, ktorá previedla prehliadku a legitimovala všetkých občanov. Pri prvej prehliadke našla v prvom dome lekára, ktorý sa prezradil už pri odchode hliadky tým, že začal stenať. Z dokladov, ktoré u neho našli zistili, že je žid. Lekár chcel hneď hovoriť, že sú tam ešte dvaja páni, ale bol umlčaný Nemcami, ktorý ho mlátili a kopali. Túto prehliadku previedli asi o 6. hod. ráno. Pri tejto prehliadke nechali Nemci na pokoji voj. vysokoškôlkov, ktorý boli v druhom dome, t.j. v tom, kde bol skrytý Viest a Golian. Tito vysokoškôlci mali civilné legitímácie. Taktiež nechali na pokoji pplk. Souhrada, mjr. Krátkeho a tretieho dôstojníka, ktorí taktiež boli vybavení civilnými legitímáciami a vydávali sa za evakuantov.

Pri druhej prehliadke našli nad dedinou niekoľko židov, ktorých spolu s pplk. lekárom odvieďli do Sv. Ondreja.

Asi o pol tretej odpolednia sa Nemci vrátili a hneď išli k do-

mom, v ktorých sa skrýval gen. Viest a Golian. Tieto občania a vyzvali obyvateľov, aby opustili domy. Hľadali pritom horára, ktorý mal večer deň predtým doviesť dvoch pánov. Keď generáli ani po streľbe do domov nevychádzali nariadil nem. veliteľ domy zapáliť. Na toto vyšiel gen. Viest s poznámkou, že nemôže dopustiť aby chudobní ľudia utrpeli škodu a vyzval aj Goliana, aby sa vzdal, že je všetko márne, že sú zradení.

Viest a Golian boli potom do-

Neboľ vypočutý, lebo v dobe vyšetrovania bol v Bratislave, Čaják Ján, spisovateľ, išiel spolu s Viestom až na Prašivú. Bude sa snáď pamätať kto šiel v skupine Viest – Golian, Caban, chatár z Nemiec, bol sluhom gen. Viesta a zakopával jeho kufor, v ktorom boli poznámky z posledných udalostí t.j. od prichodu na Slovensko. Posledné miesto pobytu v r. 1946 NB Ban. Bystrica.

Lovás, šofér gen. Viesta, má údajne dom v Lubietovej, mal



Gen. Viest a gen. Golian pri výsluchu v Bratislave. (foto VHA Bratislava)

pravení do Sv. Ondreja, kde boli zaistení v dome istého Ďuriančika, t.č. pravdepodobne obchodník v Ban. Bystrici. Tu mali byť údajne spolu s plk. lekárom, ktorý prezradil úkryt.

Z osôb, ktoré boli dosaziteľné a vedia niektoré podrobnosti tohto prípadu boli vypočutí:

Babiak Ján, horár z Bukovca t.č. Moštenica, ktorý skrýval gen. Viesta a Goliana, Nosko, brig. gen. náč. štábu u Goliana, Širica Michal, brig. gen., ktorý vyšetroval prípad zrady už v r. 1946, Viest Ivan Ing., brat gen. Viesta, ktorý spolu s gen. Širicom sa zúčastnil vyšetrovania v r. 1946.

Ďalej treba vypočúť nasledujúce osoby, ktoré nemohly byť vypočuté buď pre neprítomnosť alebo nedosaziteľnosť – neznáme miesto pobytu. U osôb, u ktorých som mohol dodatočne zistiť miesto pobytu udávam.

Ragan, četár, ktorý išiel so skupinou gen. Viest – Golian a bol ubytovaný v tom istom dome, kde sa skrýval gen. Viest a Golian, Zyl Petre, vysokoškôlak zo Zvolena, bol členom vysokošk. str. odd. a bol zajatý súčasne s oboma generálmi, Juraš, vysokoškôlak – ako u Zyla, Cambel, veliteľ vysokošk. str. odd., t.č. riaditeľ mešť. školy v Ban. Bystrici. Ináč škpt. v zál., Gocník Alojz, r. kat farár v Sv. Ondreji, u ktorého býval vyšetrojúci dôstojník Nemec, ktorý vedel o udaní npor. a lekára.

veľa peňazi po povstaní. Terajšia adresa nie je známa.

Burcel, strn. NB, bol v Lubietovej a vie niečo o šoférovi gen. Viesta. T.č. je pravdepodobne na HVNB v Bratislave.

### Vec: Zrada gen. Viesta a gen. Goliana

Ján Babiak, horár z Bukovca, t.č. v Moštenici, podal nasledujúce informácie:

V dobe Slovenského národného povstania bol horárom v obci Bukovec okr. Ban. Bystrica. Asi 2. alebo 3. novembra 1944 prišiel k nemu pplk. čsl. armády nižšej postavy, okrúhlej tváre, hnedej pleti, nie chudý, skôr silnejšej konštrukcie. V ďalšom vyličil túto situáciu trochu odlišne takto.

V uvedený deň bol pod dedinou Bukovec a prišli pre neho z dediny, aby išiel do posledného domu na hornom konci dediny, že tam je nejaký pplk. alebo plk. Keď prišiel do tohoto domu boli tam traja páni už oblečení v civilných šatoch. Podľa reči jeden bol Čech a dvaja Slováci. Jeden sa mu predstavil ako plk., ale meno si už Babiak nepamätá. Hovoril po slovensky. Tento plk. mu povedal, že má ísť do hory na západnej strane nad dedinou, že sú tam generáli. Má piskať signál dve krátke a dve dlhé, na ktorý sa mu ozývajú Babiak aj odišiel do hory a na smluvený signál pribehol k nemu jeden npor. a pýtal sa koho hľadá a kto ho po-

slal. Nato ho zaviedol k Viestovi. S gen. Viestom bolo asi 10 dôstojníkov a vojakov, všetci vo voj. uniformách. Bolo to asi 400 m od dediny Bukovec na západ v stráni. Gen Viest ho žiadal o ukrytie na dobu než sa budú môcť vydať na cestu. Viest žiadal ukryť pre dve osoby. Horár im našiel vhodnejšie miesto v lese a sám zašiel do dediny pripraviť úkryt. Keď sa vrátil nazad gen. Viest ho veľmi prosil, aby vzal s nimi aj jedného lekára. Bolo to už po zotmení, takže lekára dobre ani nevidel. Gen. Viest bol taký vyčerpaný, že ho museli zniesť dvaja ľudia do dediny. Spomenutý lekár, keď prišiel horár Babiak už za tmy pre Viesta a Goliana, v strachu, že idú Nemci zjedol nejaký jed. Viest ani nepočul signál, len Golian a lekár, ktorí boli blízko seba. Horár im vysvetlil kde ktorí budú ukrytí a to lekár v prvom dome z dolného konca dediny u p. Rybára Rudolfa a gen. Viest a Golian v druhom a treťom.

Večer, asi o 21. hod., prišiel k Babiakovi Rybár a hovoril, že lekárovi je špatne. Asi o 24. hod. prišiel znovu. Nato zobudil Babiak Goliana, lebo ten bol menej unavený ako Viest. Až pritom sa dozvedeli, že sa jedná o lekára, lebo Golian povedal, že mu to prejde a je sám lekár, tak si bude vedieť pomôcť.

Nad ránom odvieďli generálov do druhého domu. Tu ich ukryli na šope do senu. Babiak pomohol ešte Rybárovi odniesť lekára tiež na šopu do senu v prvom dome (Rybárovom). Pre gen. Viesta mal medzitým Babiak pripravenú civilnú legitímáciu i s fotografiou istého šagata, ktorý bol Viestovi veľmi podobný a bol už niekoľko rokov mŕtvý.

Nemci v kritický deň previedli v celku tri prehliadky a to ráno o 6. hod. o 8. hod. a odpolednia o 14.30 hod.

Pri prvej prehliadke prišli do Rybárovho domu a tam našli lekára. Ten totiž pri odchode nem. hliadky z domu zastenal, čím upozornil na seba. Lekár hneď keď ho vytiahli zo senu a zistili, že je žid, hovoril, že sú tu ešte dvaja páni. Nemci mu však nedovolili dohovoriť a mlátili ho automatmi a kopali.

Na to previedli druhú prehliadku a legitimizovali všetky osoby. Na hornom konci dediny legitimizovali aj spomenutých troch dôstojníkov, ktorých nechali na pokoji, lebo sa legitimizovali civilnými legitímáciami a udali, že sú evakuanti. Na hornom konci dediny našli ešte skupinu židov, ktorých zobrali aj s lekárom do Sv. Ondreja.

V Ondreji im pravdepodobne lekár povedal, kde sa nachádza Viest a Golian, lebo ani nie za hodinu po odchode z Bukovca sa zase vrátili, obštúpili prvé tri domy, pýtali sa Babiaka či je horár a že on včera dovedol a ukryl

dvoch pánov. Babiak sa snažil Nemcov dostať od domu tým, že ich posielal na horný koniec dediny, lebo tam bola tiež horáreň. Nemci sa však nedali presvedčiť, nariadili, aby všetko obyvateľstvo opustilo spomenuté tri domy a začali do nich strieľať z automatov. Keď nik z domov nevychádzal nariadil nemecký veliteľ domy zapáliť. Toto pravdepodobne počul Viest a vyšiel z domu s tým, že nemôže dopustiť, aby chudobní ľudia utrpeli škodu a vyzval gen. Goliana, aby sa vzdal, že je všetko márne, že boli zradení. Nato vyšiel aj Golian. Nemci na mieste s nimi slušne zachádzali.

Pri tretej prehliadke vzali Nemci každú osobu, ktorá im bola podzrivá. Tak vzali aj spomenutých troch dôstojníkov. Podľa Babiaka jeden z nich bol blondák, druhý okrúhlej tváre vysoký a tretí, ktorý hovoril česky bol tiež blondák, strednej postavy, štihly. Taktiež vzali Nemci aj vysokoškôlkov z druhého domu, ktorých najprv pri prvej a druhej prehliadke nechali na pokoji. Ako vyzerali títo vysokoškôlci a čet. Ragan, ktorý mal byť s nimi Babiak uďať nevie, lebo ich ani dobre nevidel.

Ďalej Babiak k veci udáva, že mu gen. Golian nechal v úschove peniaze v sume 297000.–Ks. Aby o tom vedeli aspoň traja ľudia odišiel Babiak do Sv. Ondreja a sdělil toto kat. farárovi. Farár v Ondreji mu potom rozprával, že u neho býval nem. dôstojník, ktorý vyšetroval generálov a ten mu povedal, že npor., ktorý deň pred zajatím Viesta a Goliana upozornil na to, že smerom na Bukovec a Ráztko idú dvaja generáli, hovoril pravdu. Farár však nevedel bližšie nič uďať o npor., lebo ho videl len od chrbta.

O udalostiach, ktoré sa zbehli pred dopravením Viesta a Goliana do Bukovca Babiak vedel len toľko, že Viest a Golian išli so skupinou 120 ľudí a narazili na Nemcov nad Bukovcom, kde boli rozprášení. Z tejto skupiny nejaký npor. mal zísť do dediny Sobotnica a podľa sdelenia farára zo Sv. Ondreja sa sám dobrovoľne prihlásil u Nemcov.

Gen. Viest a Golian mali v pláne večer v deň, keď boli zajatí odísť do obce Ráztko vých. Bukovca, odkiaľ chceli prejsť cez Hron smerom na Pofanu. Zdravotný stav gen. Viesta bol podľa Babiaka veľmi žalostný, nemohol chodiť ani jest a ruky mal celkom pokrútené (pravdepodobne od krčfov).

Bukovec, 18. 12. 1947

mjr. Bukva

**Dokumenty doposiaľ neboli publikované. Sú uložené v Archíve bezpečnostných zložiek Praha vo fonde 302-1-96. Sú v pôvodnom znení, bez jazykovej úpravy.**

Prípravil: Jozef Bystrický z VHO



## Ako Sovieti obnovovali vojnu zničené hospodárstvo?

**Vďaka krutej vojne mal ZSSR krajinu do Volgy v ruínach. Zničené bolo všetko. Ľudia žili v zemľankách, štát mal milióny invalidov, desiatky tisíc bezprizorných detí, nesmierne počty rodín bez mužov. V krajine panoval vojnový hlad. Chlieb predávali na lístky, na otca-invalida 0,5 kg, na matku 0,3 kg a na dieťa 0,2 kg.**

Sovietska povojnová rodina a celý národ žili v zúfalstve. Zdalo sa, že nijakým úsilím sa hladu a smrti už nedá vyhnúť. Ľudia z bezmocnosti spúšťali ruky... Stalin a jeho strana však napriek tomu prijali rozhodnutie o obnove štátu za štyri roky. Prioritne začali obnovovať ubytovanie a nasycovať národ.

Aby sa to podarilo, bolo treba presvedčiť ľudí, aby uverili vo svoje sily a schopnosti, niekedy aj prinucovať ľudí pracovať. Disciplína bola tvrdá: ak si sa raz omeškal s príchodom do práce – 6 mesiacov nútených prác, druhýkrát – väzenie, pracovný tábor. Autor článku uvádza, že v dedine, kde bývala jeho rodina, žilo v roku 1946 v zemľankách okolo 40 000 rodín. K zime 1948 už ani jedna. Všetky rodiny sa vraj presťahovali do nových obydlií.

Rovnako sa obnovovalo aj stravovanie obyvateľstva. Zároveň s obnovou kolchozov a sovcov sa stimulovali aj príručné hospodárstva na dedinách.

Pri dedinskom soviete boli vytvorené komisie, úlohou ktorých bolo prinútiť ľudí produkovať potraviny. Komisia obchádzala rodiny a posudzovala, čím by kto mohol prispieť. „Například, prišli aj k nám,“ hovorí autor článku. „Náš dom bol pre



**ON!**  
Zakázal liberálom kradnúť.  
Tí mu to nikdy neodpustia.

štyri rodiny a každý byt mal záhradku 12x24 metrov. Komisia určila, že na tomto priestore môžeme chovať 2 prasiatka a 20 sliepok. Invalidnému otcovi navrhli, aby si vzal bezplatne teliatko, prasiatko i kurence a za peniaze krmivo. Zároveň sa s nim podpisovala dohoda, že otec musí v priebehu 6 mesiacov zadarmo odovzdať štátu po 10 vajec, na jeseň odovzdať dve prasacie kože a od budúceho roku každý mesiac odovzdať po 5 litrov mlieka a po 0,5 kg masla. Neodovdáš – väzenie, za krádež – gulag. Vyhnúť sa

tomu nedalo. Buďte si istí, že všetci odovzdávali.“

O rok sme mali, tak ako aj susedia, neurekom potravín: debny s nasolenou slaninou, domáce klobásy, syr, mlieko, vajčka atď. A kto z nejakého dôvodu nedokázal získať tieto potraviny (lenivosť, zdochnutie zvierat...), proste išiel na trh a odovzdal štátu to, čo tam nakúpil.

Už dva roky po vojne, v zime v roku 1947 bol zrušený pridelový systém potravín na lístky, a každoročne, na konci februára a začiatkom marca sa znižovali ceny potravín. Pulvy trhov sa prehýbali od potravín. No a v roku 1950 Stalin zrušil aj spomínané dane, akty o povinnostiach a trestnú zodpovednosť za ne. Zároveň vyhlásil masovú amnestiu trestancov. Na slobodu sa dostali zloději, lenivci...

„Môj otec sa tak venoval svojmu hospodárstvu,“ spomína autor článku, „že v roku 1961 (pri Chruščovovi) plakal, keď mu zakázali mať vlastné hospodárstvo a musel odovzdať kravu i koňa na bitúnok.“

Po Stalinovej smrti oportunisti rehabilitovali nepriateľov ľudu, zničili nim vytvorený potravinový systém a ZSSR sa postupne dostával do potravinovej závislosti od Yankeov. Posledným štádiom bolo to, že im boli dobré aj „Bushove nožičky“ (spodné časti kuračích nôh), ktoré Američania príliš nejdia a nebyť Rusov, museli by ich vyhadzovať.“

Podľa webkamerton.ru, 1. 10. 2017

## Pavol Marcely – najmladší slovenský generál

**Tento rodák zo Zvolena (nar. 26. 6. 1914) predtým, ako narukoval do armády SR, bol učiteľom. Svojimi postojmi sa zaradil medzi našich najvýznamnejších antifašistických bojovníkov.**

Dňa 28. januára 1943 prešiel s celou rotou na sovietskú stranu, stal sa súčasťou 2. čs. paradesantnej brigády v ZSSR. V hodnosti štábného kapitána sa zúčastnil bojov o Duklianský priesmyk.

Pavol Marcely priletel do vlasti na pomoc SNP až 15. októbra. Po obsadení B. Bystrice ustúpil s vojakmi do hôr Nízkyh Tatier, kde pokračoval v boji. Velil prieskumnej čate, ktorá sa presunula pod Fabovu hoľu nad Tisovcom, kde bol 5. decembra ťažko ranený. Jeho spolubojovníci ho dopravili do bezpečia, kde sa vyliečil.

Po vojne pokračoval Pavol Marcely vo vojenskej kariére a v roku 1950 bol menovaný za generálmajora. Na ten čas sa podľa dostupných materiálov stal najmladším slovenským generálom. Veď v deň, keď si pripol generálske výložky, mal len 36 rokov, 3 mesiace a 5 dní.

Do zálohy P. Marcely odišiel v roku 1953. Stal sa predsedom Slovenského štatistického úradu, ale v roku 1959 sa vrátil k pedagogickej práci. V rokoch 1968-71 bol vojenským atašé na československom veľvyslanectve v Belehrade. V novinách a časopisoch publikoval svoje



spomienky na 2. svetovú vojnu a SNP. Zomrel v Piešťanoch 17. októbra 1980, čiže nedávno sme si pripomenuli 37. výročie jeho úmrtia.

— I —

## Viete, že...?

**...východní Nemci aj dnes hovoria, že v noci z 13-teho na 14-teho februára zaútočila na Drážďany celá kapacita anglo-amerického letectva?**

Spojenci počas jednej noci zhodili na mesto 650 tisíc ton zápalných a 1 500 ton výbušných bômb. Výsledkom bolo ohniwe tornádo spaľujúce oblasť, ktorá štyrikrát prevyšuje zničené Nagasaki. Teplota v Drážďanoch dosiahla 1 500 °C. Ľudia sa stávali živými fakľami a roztápali sa spolu s asfaltom.

Nie je celkom možné spočítať počet obetí. ZSSR trval na počte 135 tisíc, Angličania udávali 30 tisíc. Rátali iba mŕtvoly vyťahované spod zrútených budov a z pivníc. Kto však odváži hmotnosť ľudského popola?

Cieľom Angličanov (menovite oni vyžadovali, aby bolo zničené historické centrum Drážďan) bolo nielen morálne zničenie Nemcov, ale aj zámer predviesť Rusom, čoho je schopné letectvo takzvaných spojencov už – už sa chystajúcich napadnúť vojnu vyčerpaný ZSSR (Operácia „Nemyslíteľné“, naplánovaná na cca júl 1945).

Prečo po niečom takom nemeckí sprievodcovia po Mnichove vykladajú cudzincom, že Drážďany bombardovalo ruské letectvo?

**...keď 1. októbra 1990 prestala NDR existovať, NSR vytvorila špeciálny ponížujúci úrad pre starostlivosť nad bývalou NDR, akoby východní Nemci boli zaostalými a hlúpmi deťmi?**

V skutočnosti východné Nemecko proste kapitulovalo. Len v priebehu jedného roka takmer 2,5 milióna ľudí prišlo o prácu, pri celkovej počte 8,3 milióna pracujúcich.

Po začatí perestrojky a s príchodom Gorbačova k moci začalo byť jasné, aký bude koniec NDR bez podpory Sovietskeho zväzu, no pohreb mohol byť aj dôstojný, tvrdí doktor Wolfgang Shelike, predseda Nemecko-ruského kultúrneho inštitútu.

Spojené Nemecko sa na svete objavilo ako výsledok unáhleného a nepodareného konania.

Helmut Kohl, kancelár Nemeckej republiky, nechcel konať ináč zo strachu, aby neodvolali Gorbačova. Jeho heslami bolo: žiadne experimenty, NSR je oveľa silnejšia a je historicky dokázané, že je LEPŠIA AKO NDR.

Hoci intelektuáli cháпали, že ak za jednu noc nalejú všetky západonemecké zákony do systému iného štátu, vyvolá to dlhodobý konflikt.

**...že veliteľ a čs. vojenskej jednotky v ZSSR ustanovovalo čs. MNO v Londýne?**

Preto sa aj udialo to, že pri prvej prehliadke 1. čs. samostatnej brigády v ZSSR dňa 28. 5. 1943 stál veliteľ Ľudvík Svoboda s Radom Lenina na prsiach na krídle brigády ako nezaraďený a brigáde velil plk. Jan Kratochvíl, ktorý sem bol na túto funkciu poslaný.

Čs. vyslanec v ZSSR Zdeněk Fierlinger vo svojich správach do Londýna upozornil na neprijemnú situáciu, ktorá vznikla vyslaním nového veliteľa do ZSSR.

V Londýne si zrejme uvedomili, že ide o chůlostivú politickú záležitosť a siahli po takomto riešení: plk. Kratochvíl bol menovaný za veliteľa čs. vojenských jednotiek v ZSSR (predpokladalo sa skoré organizovanie armádneho zboru) a plk. Svoboda za veliteľa 1. čs. samostatnej brigády v ZSSR. Funkcie sa ujal 12. júna 1943 v Novochopevskej.

**...USA podnikli od roku 1889 až 17 priamych a 24 nepriamych vojenských intervencií a prevratov v 14-tich krajinách Latinskej Ameriky?**

USA vykonali od roku 1889 17 priamych intervencií v 8 krajinách a to niekoľkokrát na Kube, v Mexiku, v Guatemale, niekoľkokrát v Dominikánskej republike, v Grenade, dvakrát na Haiti, niekoľko krát v Nikarague a dvakrát v Paname, a 24 nepriamych zásahov, kde podporovali a prichystali prevraty v 12 krajinách Latinskej Ameriky a to na Kube, Brazílii, Hondurase, Salvadore, Mexiku, Dominikánskej republike, Nikaragui, Paname, Bolívii, Chile, Guayane a Guatemale. Zanechali za sebou smrť, ničenie a pravicové krvavé diktatúry.

**...tanky československej brigády v ZSSR boli na fronte pomenované historickými menami dňa 30. 9. 1943?**

Zvláštny rozkaz č. 91 prečítal kpt. Bohumír Lomský a historické mená tankom udeľoval plk. Ľudvík Svoboda: Jan Žižka, Jánošík, Podkarpatský partizán, Zborov, Bachmač, Sokolovo, Lidice, Ležáky, Praha, Jaroš.

Pri zvukoch chorálu „Kto sú boží bojovníci“ zložili prisahu nováčikovia.

A. Mikundová



# Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Bratislava 3:** Juraj Mencer 81 rokov.
- **Bratislava 7:** Margaréta Kubáňová 81 a Mariana Ascherová 75 rokov.
- **Bratislava 9:** Jaromír Charvát 97 a František Matyska 91 rokov.
- **Bratislava 12:** Ondrej Belko 87 rokov.
- **Bratislava 15:** Martin Janec 96 rokov.
- **Bratislava 18:** Ján Chudík 94 rokov.
- **Bratislava 24:** JUDr. Pavel Kusenda 95 a Ing. František Dunaj 90 rokov.
- **Badín:** Anna Galliková 60 a Vavrinec Urban 40 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Anna Snípková 95 a Mgr. Cecília Lubá 65 rokov.
- **Banská Bystrica – gen. I. Gibalu:** Ing. Ondrej Štrbák 81 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** Ing. Pavel Šmál 92 rokov.
- **Bačkov:** Mária Tomková 65 rokov.
- **Cigef:** Eligius Málík 80 rokov.
- **České Brezovo:** Mária Václavíková 95 rokov.
- **Čaňa:** Ing. František Brestovič 75, Serafina Čigášová a Ladislav Kuruc 65 rokov.
- **Donovaly:** Benjamin Strmeň 94 rokov.
- **Detva:** Tomáš Dedinský 81, Mária Sarvašová 75, Ondrej Tereň 70, Darina Labáková, Ján Labák, Martin Matrtaj a Stanislav Spodniak 65, Mária Sujová 55 rokov.
- **Dolný Kubín:** Ján Mihál 86 rokov.
- **Horná Mičiná:** Ján Polák 65 rokov.
- **Heľpa:** Anna Janková 89, Anna Maková a Paulína Melková 85 rokov.
- **Horná Lehota (okr. Brezno):** Jolana Bovová 80, Anežka Brabcová a Edita Štrbová 70 rokov.
- **Hručiarske Zalužany:** Emília

- Sojková 91 a Mária Seyffertová 70 rokov.
- **Hniezdne:** Ján Fecenko 80 rokov.
- **Hnúšťa:** Judita Balašková 89 a Katarína Tokárová 60 rokov.
- **Humenné 1:** Ľudmila Ondějková 75 rokov.
- **Jasenie:** Katarína Stieranková 60 rokov.
- **Jarabina:** Mikuláš Kormaník 70 rokov.
- **Kordíky:** Blažena Birešová 65 rokov.
- **Kyša:** Alžbeta Krajčíková 55 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Mária Koreňová 91 rokov.
- **Lipany:** Slavomír Černický 40 rokov.
- **Lehota p/Vtáčnikom:** RSDr. Ján Cipov 84 rokov.
- **Lučenec 2:** Ernest Nagy 83 a PhDr. Marta Garajová 82 rokov.
- **Myjava:** Kristína Borovská 89 rokov.
- **Medzibrod:** Katarína Pagáčová 65 rokov.
- **Melčice – Lieskové:** Mária Vaškova 75 rokov.
- **Medzilaborce:** Jaroslav Kučma 60 a Vladislav Višňovský 45 rokov.
- **Novosad:** Jozef Baran 75 rokov.
- **Očová:** Mgr. Katarína Rajčoková 60 rokov.
- **Pezinok:** Oľga Štrbová 80 a Soňa Fričová 55 rokov.
- **Považská Bystrica:** Anastázia Michalková 87 rokov.
- **Poltár:** Ján Iždinský 75 rokov.
- **Prešov – ZV SR:** Ján Frimer 95 rokov.
- **Piešťany:** Margita Wachtarczyková 83 rokov.
- **Parchovany:** Anna Hoľanová 89 rokov.
- **Rimavská Sobota – J. Bolflika:** MVDr. Magdaléna Miháľová 60 rokov.
- **Rimavské Brezovo:** Emília Čupková 91, Anna Filipiaková

- a František Štulajter 84, ThDr. Janka Miháliková 40 rokov.
- **Revúca – gen. Viesta:** Ing. Igor Hock, Milan Kúchen a Emil Matejka 75, Karol Majan 60 rokov.
- **Strelníky:** Karol Dimoš 75 a Anna Kováčová 70 rokov.
- **Spišská Nová Ves:** Mária Gombošová 91 rokov.
- **Svit:** Emilia Puková 90 rokov.
- **Sečovec 2:** Anna Arendašová 88 rokov.
- **Sučany:** Elena Kornutová 70 rokov.

- **Stará Ľubovňa:** Aurélie Jetlebová 75 rokov.
- **Šambron:** Peter Koršňák 70 a Štefan Mindek 50 rokov.
- **Ulič:** Mikuláš Karbuník 80 rokov.
- **Vráble:** RSDr. Magdaléna Nilašová 70 rokov.
- **Valaská:** Martin Krupa 65 rokov.
- **Veľaty:** Ing. Jozef Timko 60 rokov.
- **Závažná Poruba:** Ing. Vladimír Fararik, PhD. 70 rokov.
- **Zemianske Kostolany:** Zlatica Kabatierová 94 rokov.

- **Zvolenská Slatina:** Martin Borguľa 88 a Mária Veličková 70 rokov.
- **Zvolen – Zlatý Potok:** Milica Lehocá 87 rokov.
- **Závadka n/Hronom:** Anna Gregušová 70 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** Mária Szolnoková 83 a Ján Karvaš 70 rokov.
- **Obľv Žilina:** Gizela Mikitová 84 rokov.

**Jubilantom srdečne blahoželáme.**

## Smutná správa...

...o úmrtí 102. ročnej Zdenke Sidónie Vicenovej, ktorá zomrela v Ružomberku 4. 10. 2017 nás zastihla nepripravených.



Pani Zdenka, ktorá sa narodila v Záhorskej Vsi 15. 7. 1915, zažila Rakúsko-uhorského cisára a 14 prezidentov.

Po celý pracovný život sa ako zdravotná sestra venovala svojim pacientom, vo voľnom čase prírode a horám. Práve turistike a horám vraj vďačila za to, že po celý čas mala pevné zdravie.

Zdravotnou sestrou bola po celý život. Aj počas SNP keď pôsobila v povstaleckých nemocniciach v Korytnici a v Tisovci, čo jej pripomínal rad významnani SZPB.

Aj po rokoch hovorila, že nebyť pomoci miestnych ľudí, nikdy by tam v provizórnych podmienkach nemohli zachrániť toľko životov. S ranenými v nemocnici zostala napriek riziku až do posledných chvíľ. I vtedy keď prišli nemeckí vojaci.

Dostala sa do zajatia, zažila ťažké výsluchy a vyšetrovania. Keď sa jej pýtali na činnosť počas vojny, stále opakovala, že jej predovšetkým išlo o záchranu ľudských životov, bez ohľadu na to, kto je na akej strane.

Ani po prepustení neprestala pomáhať tam, kde bolo treba. Obrazy posledných dní vojny,

keď všetci netrpelivo čakali na jej koniec, sa jej navždy vryli do pamäti. Ako sestra Červeného kríža pomáhala povstalcem, ktorých Nemci deportovali do lágrov. Do posledných chvíľ myslela na týchto ľuďoch s otázkou, koľko z nich prežilo.

Často sa pozerala späť, na minulé storočie, z ktorého sa dá podľa nej v mnohom poučiť. „Hlavne o skromnosti,“ hovorila.

Zdenka S. Vicenová mala do posledných chvíľ pamäť výbornú ako encyklopédia. Presne si spomínala na najsilnejšie obrazy svojho života. Jej príbeh sa podarilo tesne pred úmrtím zaznamenať redaktorovi vojenského mesačníka Obrana a tak sa s nim môžeme aj my zoznámiť v niektorom z budúcich čísel.

*Česť jej pamiatke.*

**Róbert Fajta, predseda ObVI SZPB Ružomberok**

## Skromná jubilatka s veľkým srdcom

Ružena Štulajterová pochádza z Klenovca kde sa narodila 1. 9. 1947 a kde začala aj navštevovať základnú školu. Dokončila ju však v Tisovci, pretože rodičia sa presťahovali do Rimavskej Pily.

Strednú ekonomickú školu dokončila v Krupinej a po nej sa zamestnala v Poľnohospodárskych stavbách v Jesenskom. Neskôr vo výrobe minerálnych prírod v Tisovci a nakoniec, až do dôchodku, v Lesnom závode Hnúšťa.

R. Štulajterová pôsobila a pôsobí vo viacerých spoločenských organizáciách: SČK, Klub dôchodcov a v spevokole. No najaktívnejšia je v SZPB, v ktorom je od roku 2001. Naplnila tu odkaz svojho otca.

Od funkcií v ZO SZPB Tisovec dlhé roky zastávala rôzne funkcie aj v oblastnej organizácii SZPB v Rimavskej Sobote, v ktorej je dnes členkou predsedníctva.

Pri príležitosti krásneho životného jubilea udelila ÚR SZPB na návrh ObVI SZPB Ružene Štulajterovej medailu M. R. Štefánika III. stupňa.

Jubilantke aj touto cestou srdečne blahoželáme ku krásnemu životnému jubileu.

**Jozef Pupala**



## Navždy sme sa rozlúčili

- **Banská Bystrica – Tr. SNP** s 95-ročným Ing. Františkom Mistríkom.
- **Detva** so 63-ročným Jozefom Kucejom.
- **Heľpa** so 74-ročnou Máriou Koreňovou.
- **Hnúšťa** s 88-ročným Ing. Gustávom Knappom.

- **Praňník** s 95-ročnou Katarínou Kravárikovou.
- **Prievidza pri HBP** s 96-ročnou Máriou Cmarkovou.
- **Zvolen – Centrum 1** s 99-ročnou Evou Sedmikovou.

*Česť ich nehynúcej pamiatke!*

## Opustil nás Milan Franek

Dňa 1. 10. 2017 po ťažkej chorobe nás navždy opustil člen ZO SZPB armádneho generála L. Svobodu v Čiernom Potoku Milan Franek, bývajúcí na ul. Komenského č. 7 v Lučenci.

Členovia ZO SZPB rodine zosnulého vyjadrujú aj touto cestou úprimnú sústrasť.

*Česť jeho pamiatke.*

**Jozef Pupala, predseda ZO SZPB arm. gen. L. Svobodu v Č. Potoku**

## Závideniahodné jubileum

Dňa 21. novembra 2017 sa dožíva 95 rokov dlhoročný člen ZO SZPB Lučenec III. **Pavol Vančo.**

Zúčastnil sa SNP. Ako povstalecký vojak a partizán od 28. augusta 1944 do 13. januára 1945. Vojenským veliteľom mu bol kpt. (?) STAŠ, veliteľom partizánskej skupiny z armádneho teleko-

munikačného práporu škpt. a partizán Konrád Ehrmann. P. Vančo pôsobil a bojoval v Strečne, Martine, Čremošnom a Banskej Bystrici. Po jej obsadení ustupoval smerom na Ťfanku, na osadu

U Jergalov, na Kozí chrbát, Prašivú a Ďumbier.

K významnému životnému jubileu Pavlovi Vančovi srdečne blahoželáme a prajeme veľa zdravia a životnej pohody.

**Helena Numštárová**  
predsedníčka ZO SZPB Lučenec III.



# Knihkupec rozhorčil knihou od nacistu

V sieti (nielen – pozn. Bojovník) knihkupectiev **Panta Rhei** sa objavilo ďalšie kontroverzné dielo. Na Hitlerov **Mein Kampf** a iné podobné historické ideologické „biblie“ tentoraz nadväzuje kniha **Mor v Rusku**.

Jej autor Alfred Ernst Rosenberg (narodený 12. januára 1893 v Tallinne – zomrel 16. októbra 1946 v Norimbergu) patril k najplyvnejším členom nemeckej nacistickej strany NSDAP a **pôvodcom nacistických teórií o rasovej nadradebnosti árijcov, nebezpečnosti Židov či potrebe rozširovať nemecký „životný priestor“ (Lebensraum)**.

Počín knihkupeca vyvolal rozhorčenie v intelektuálnych kruhoch, najmä v súvislosti so súčasnosťou oživením myšlienok národného fašizmu a extrémizmu na Slovensku. Panta Rhei sa však bráni a odmieta, že by jeho cieľom bolo šírenie nacistickej propagandy.

„Čo je to za svinstvo, keď jeden z najväčších distribútorov knih šíri a propaguje nacistický pohľad na svet? Nevedia, kto bol Rosenberg? Alebo, naopak – vedia?“ pýta sa politológ SAV Juraj Marušiak. Podľa neho je vrcholne neetické a amorálne, ak sa knihy tohto typu dostávajú na pulty v takom hojnom počte a predajcovia ich ponúkajú ako „bestsellery“, s cieľom finančne na tom získať.

Podľa riaditeľa Panta Rhei, Lukáša Bonka tento počín má dať ľuďom „šancu spo-

znat' minulosť“ citlivú a dlho tabuizovanú“. Preto vraj Panta Rhei v súčasnej dobe „reinkarnácie“ myšlienok nacistizmu, fašizmu a extrémizmu stavia na osvetu, preto vo svojich predajniach zriadilo kútiky s pestrou ponukou veľmi rozmanitých diel približujúcich obdobie druhej svetovej vojny, holokaustu a ďalšie súvisiace dejinné udalosti.

Podľa Marušiaka neobstojí tvrdenie knihkupeca, že čitateľa v knihách upozorňujú na ich kontroverznosť a vyzývajú ho na zodpovednosť, aby ich využil len na študijné účely. „Sú to historické pramene, pre odborníkov nepochybne cenné, ale mali by byť obmedzené dostupné len v archívoch, nie ponúkané takýmto spôsobom najširšej verejnosti,“ mieni sociológ.

## Upozornenie na obale chýba

Vo vnútri knihy **Mor v Rusku**, ktorá sa predáva zatavená v plastovom obale, je uvedená stručne upozornenie, že vydavateľ ju poskytuje na účely „historického bádania“ a jeho cieľom nie je propagácia žiadnych politických názorov a myšlienok.

Zvonka na obale si však kupujúci môže prečítať text, ktorý žiadne podobné vysvetlenie neobsahuje. A rovnakú

„vizitku“ knihy ponúka aj Panta Rhei na webovej stránke. Informuje v nej, že kniha vyšla v Rusku prvýkrát v roku 1922 a pokračuje: „Je očitým svedectvom autora, ktorý boľševickú revolúciu osobne prežil v jednom z jej epicentier. Opierajúc sa takmer výlučne o oficiálne dobové židovské, nemecké a ruské zdroje, rozkrýva autor s názornosťou pozadie boľševického prevratu. Jeho záver: Boľševizmus je židovský vynález, skoncipovaný, iniciovaný, financovaný a realizovaný medzinárodným Židovstvom.“

Ďalej noticka na obale a tiež internetová upútavka konštatujú, že Rosenberg, rovnako ako národní socialisti všeobecne, vôbec nebol vo svojom názore na „židovský boľševizmus“ osamotený. „Aj Winston Churchill, ešte predtým, čo za neho židovský mecenáš sir Henry Strakosch zaplatil jeho súkromné dlhy, razil toto heslo.“ Vychádzajúc zo svojich rasovo-ideologických názorov bol Rosenberg skalopevne presvedčený, že „boľševizmus a Židovstvo“ sa usilujú o „podmanenie Germánov a germánskeho ducha“. Vo svetle tohto poznania potom na konci svojho diela formuluje svoju politickú maximu, podľa ktorej existuje iba jediná voľba: „Vízazstvo alebo smrť!“

Podľa pravda.sk, 13. 10. 2017

## Pozor! Pre slabšie povahy nevhodné.

### Volyň v krvi

Na internete sa nachádza link na video o zverstvách banderovcov na Ukrajine v minulosti.

Určené je hlavne pre tých, ktorí doteraz nemali ani tušenia, čo predstavovali banderovci.

Ich vodcu Stepana Banderu teraz glorifikujú ako Hrdinu Ukrajiny, na jeho počesť sa robia v mestách Ukrajiny fakľové pochody, premenávajú sa po ňom ulice a stavajú mu pamätníky.

Svet sa načisto zbláznil!!!

Link: <https://youtu.be/cctxB3wJhmw>

## Vivat pani tajomníčka

V týchto dňoch sa dožila krásneho a požehnaného veku **Mária Markeová, dlhoročná tajomníčka ZO SZPB v Pezinku**.

Rodáčka z Modrého Kameňa okr. Veľký Krtíš, učiteľka a riaditeľka školy funkciu tajomníčky vykonávala vyše 24 rokov. Bola hybnou silou organizácie, riadne a včas plnila administratívne povinnosti voči nadriadeným orgánom SZPB.

Ako učiteľka mala a má vrelý vzťah k mladej generácii. Bola spoličníčkou vydania zborníka spomienok na druhú svetovú vojnu, SNP a protifašistický odboj pod jednoduchým, ale vyzníčným názvom „NEZABUDNŮŤ“, ktorý základná organizácia vydala v roku 2008. Z vlastnej iniciatívy zozbierala

viac ako 70 príspevkov do ďalšieho pripravovaného zborníka od žiakov základných škôl Pezinka, Limbachu a Slovenského Grobu, ktorý, žiaľ, doteraz z rôznych dôvodov nebol spracovaný do knižnej podoby.

Fakt je ale jeden. Do času, kým Mária Markeová vykonávala funkciu tajomníčky základnej organizácie, všetky povinné hlásenia o činnosti ZO SZPB boli včas a kvalitne spracované a odosielané vyšším zväzovým orgánom. Od doby, kedy sa pre svoj vek sama vzdala funkcie, organizácia už viac ako štyri roky nemá šťastie na

tajomníkov. Zaujímavé na tom je, že členovia ZO (muži) sa funkciou tajomníka honosili a honosia, ale ani jeden z nich si povinnosti, vyplývajúce z dobrovoľne prijatej funkcie, neplní.

Pani Marienka Markeová, dovoľ, aby som za celú ZO SZPB v Pezinku tebe a tvojej rodine čo najprirodzenejšie za gratuloval a do ďalšieho života zaželal ešte veľa slnečných dní, dobrého duševného i telesného zdravia. Zväzové a iné ocenenia tvojej záslužnej práce sú len malým zadosťučinením za to, čo si na prospech našej organizácie vykonala hlavne pri výchove mladej generácie.

Preto ešte raz Vivat pani tajomníčka!

Dušan Vilím, predseda ZO SZPB Pezink

## Lev Pirogov: Tematická oblasť humoru sa zužuje

V slovenskom časopise pre deti (**Flak**) uvěřijli xenofóbne nie detské vtipy. Niektoré celkom humorné. Napríklad: „Hádanka: v aute cestuje Albánc, Sýrčan a Ukrajinec. Otázka: kto sedí za volantom?“

Nepamätám si, kto komu povedal, že u nás sa „géniovia rodia ako mačence“. Buď to hovoril Nekrasov Grigorovičovi alebo Bender Vorobjaninovi, no nie to je dôležité. U nás sa ako mačence rodia senzácie. Každý si z nich môže vybrať čo sa mu žiada: senzácia na utorok, na stredu, dlhovása, krátkovása, s múdym ksichtom, s obyčajným...

Mne sa zapáčila tá o slovenskom detskom časopise, ktorá siahla na vavriny francúzskeho časopisu Charlie Hebdo. Uvěřijli v ňom xenofóbne nedetské vtipy. Niektoré celkom humorné. Napríklad: „Hádanka: v aute cestuje Albánc, Sýrčan a Ukrajinec. Otázka znie: kto sedí za volantom? Správna odpoveď – policajt.“

Xenofóbny je dnes akýkoľvek vtip, ktorý poukáže na národnostnú príslušnosť postavy.

Ako deti sme si rozprávali: „Hádajú sa Nemeč, Francúz a Rus...“ ibaže vtedy to do kategórie xenofóbnych nespadálo. Pamätám si, že existovali vtipy aj na Gruzíncov, Arménov i Židov – boli skôr lichotivé ako urážlivé.

Menej sa už pošastilo Čukčom, lenže odobrať národu vtipy o Čukčoch, to by bolo rovnako hlúpe ako zakázať Rusom príptok na výročie 7. novembra (VOSR). Žili sme dobre, žili sme družne. A toho, kto nežil družne, toho sme nepočúvali.

Dnes sa všetko zmenilo. Krok doľava, krok doprava a naraziť na zákon. Ľudia začali byť nervóznejší – hrôza. Lenže nervózní ľudia majú cit pre humor naozaj biedny. Ozaj, počúvajte, nezdá sa vám, že sme sa začali menej smiať? Nie, žeby sme sa prestali smiať, len sa smeje menej.

„Môžete namietať a čo humoristické relácie typu Comedy club (u nás napr. Aj múdry schybi – pozn. Bojovník)...? No áno, lenže to už nie je smiech, to je rehot. Hneď to vysvetlim.“

V umení existuje zákon: téma diela predurčí jeho žáner. Zo zlej raňajšej nálady nenapíšeš poviedku, ale verše áno. Alebo o tom, ako ťa na ulici oblafla cigánka, nenapíšeš verše, ale poviedka sa napísať dá. Čiže, tak nejako.

Súčasný témy pre humor sa znížili na oblasť spôsobu života, do „pohlavnej oblasti“ a čistých hlúposti. Skús sa však zasmiať nad tým, čo je dôležité! Hneď zaciťíš kde to má hranice.

Napríklad: na poslancovi parlamentu je možné sa zasmiať, no na zákone, ktorý prijali títo poslanci, sa nemôže. (Iba ak by to bol naozaj bezvýznamný, nikoho sa nedotýkajúci zákon.)

Nad činiteľom výkonnej moci, trápiačim sa s rozpočtom, je vôbec hriechne smiať sa. Lenže pred pár rokmi to možné bolo. Dnes by to už vyznelo zvláštne.

Citíte, ako sa tematický priestor pre humor zužuje? Znamená to, že žáner sa zdrobňuje. Prítom poznáte akademické vyjadrenie určenia žánru? Že žáner, je modelom človeka.

Človek našej doby sa stal maličkým, viednym, smiešnym. „Veľkí ľudia“, rovnako ako veľké problémy, boli zo sféry humoru vylúčené.

Neviem či je to správne. Spomínam si ako Marx povedal, že: „Eudstvo sa smiechom lúči so svojou minulosťou.“ Ak je to naozaj pravda, tak so súčasnosťou sa chystáme žiť dlho. Nezosmiešňujeme ju, pretože je vrtkavo šťastné zosmiešňovať ju.

Čím je v tejto súvislosti zaujímavý škandal s detským časopisom? Predsa tým, že to, čo v „dospeláckom“ svete už neprejde, v „detskom“ sa o to dá pokúsiť.

Hoci, a to treba priznať, slovenskí kolegovia to urobili až príliš neokrôchane. Ak by to však urobili kultantnejšie? Kto vie?

Ľudia, nesmiete sa ľúčiť so svojou budúcnosťou. Či na to potrebujete detský časopis, ktorý učí smiechu, neviem. Zdá sa mi, že teraz skôr potrebujeme detský časopis, ktorý nás naučí myslieť.

Lebo mať zmysel pre humor, to je o rýchlym myslení (preto sa tupí smejú nad vtipom neskôr ako ostatní, kým sa im nevysvetlí pointa).

Sovietske deti (i naše socialistické) sa myslieť učili. Dnes, po ére Disneyho a jemu podobných koloniálnych amerických subproduktov, je vhodné začať všetko od začiatku.

Podľa vz.ru, 15. 10. 2017 (krátko)

## Konto Bojovník

Na konto nášho časopisu prispel sumou 15 € pán Miloslav Stano z Trenčína.

Darcovi ďakujeme.

Redakcia



# 9 tipov, ktoré vám môžu zachrániť život

**Tip č. 1:** Je z bojového umenia Taek Won Do. Lakeť je najsilnejším bodom vášho tela.

Preto, ak ste k útočníkovi dostatočne blízko, použite ho.

**Tip č. 2:** Ak vás zloděj požiada o peňaženku alebo tašku, nedajte mu ju, ale odhodte preč od seba. Zloděj sa viac zaujíma o ňu než o vás a preto pôjde po peňaženke. A vy zatiaľ utekajte ako o život, samozrejme opačným smerom.

**Tip č. 3:** Ak by vás kedykoľvek naložili a uniesli v dodávke či kufre auta, snažte sa nohami vykopnúť zadné svetlá a cez diery potom vystrčte ruku a mávajte ňou. Vodič vás nebude vidieť, no všetci naokolo áno.

**Tip č. 4:** Mnoho žien si po nákupoch, obede či vybavovačkách na úradoch sadne do auta a začne sa líštiť, robiť si poznámky do zápisníka alebo telefonovať.

Nerobte to! Dávate kriminálnikovi perfektnú príležitosť, aby si vás vyhládol, nastúpil k vám do auta a okradol. Alebo prinútil odísť inam.

Preto, keď si sadnete do auta, zamknite si dvere, čím skôr nastartujte a odíďte.

Ak sa však stane, že násilník je už v aute, potom sa pripútajte, rozbehnite auto a následne do niečoho narazte – či už stĺpa, stromu alebo

inej prekážky (samozrejme takej, aby ste nezranili iných ľudí vonku). Vás zachráni pás a airbag, no neprípustný zločinec si to odnesie.

Hneď ako auto zastane, vyjdite z neho von a utečte.

**Tip č. 5:** Ako nastupovať do auta na parkovisku alebo v podzemnej garáži?



a) Vždy sa okolo seba rozhládnite a tiež si pred nástupom ohliadnite auto, podlahu na mieste spolujazdca a na zadných sedadlách.

b) **Veľmi dôležité:** Ak parkujete vedľa väčšej dodávky, vojdite do svojho auta zo strany spolujazdca. Prečo? Pretože väčšina sériových vrahov sa snaží svoju obeť vtaiahnuť do dodávky pri nastupovaní do svojho auta.

c) Vždy si dobre obzrite auto, ktoré parkuje na šoferovej strane vášho auta, ale tiež na strane spolujazdca.

Ak tam zbadáte niekoho, zvyčajne osamoteného muža, ktorý sedí v blízkosti vášho auta, potom sa radšej vráťte späť do nákupného centra, práce a zožehňte si niekoho, kto vás k vášmu autu odprevadí – strážnika, policajta či priateľa.

**Tip č. 6:** Vždy choďte radšej výťahom než schodmi. Oddelené

schodiská sú obľúbeným miestom kriminálnikov.

**Tip č. 7:** Ak má útočník palnú zbraň a ešte vás nedrží, utekajte.

Šance, že vás s ňou zasiahne, sú 4 : 100. Lebo vy ste pohybujúci sa cieľ. Aj keby vás trafil, je vysoká pravdepodobnosť, že nebude zasiahnutý životne dôležitý orgán. Utekajte cik-cakovito do strán.

**Tip č. 8:** Väčšina žien sa snaží byť sympatická, čo je chýba! Milé dámy, toto vám môže privodiť znásilnenie či dokonca usmrtenie. Počuli ste už niekedy o Tedovi Bundy?

Bol to sériový vrah, dobre vyzerajúci, vzdelaný muž, ktorý vždy využíval sympatie dôverčivých žien. Vždy chodieval o palici a často požiadal ženy, aby mu pomohli nastúpiť do jeho auta. To bol okamih, kedy uniesol svoju ďalšiu obeť.

**Tip č. 9:** Ak bývate v dome a v noci sa zobudíte na to, že z vašich vonkajších kohútikov strieka voda, nechodte von! Je veľká pravdepodobnosť, že vodu pustil násilník, aby na vás zaútočil. Skúste zalarmovať susedov, známych či policia.

Existujú aj variácie tohto triku – či už so svetlom alebo inými spôsobmi upútania vašej pozornosti, aby ste vyšli z domu.

Podľa domacalecha.sk, 9. 1. 2017

# HISTORICKÝ KALENDÁR

**1. november 1940** – Čs. vládou v Londýne je vytvorený 11. čs. peší prápor v Palestíne, ktorý sa rôznou dejinnou reorganizáciou zmenil na 13. protiletadlovú raketovú brigádu v Nitre.

**1. november 1945** – Vitázné mocnosti – USA, V. Británia, ZSSR a Francúzsko sa dohodli na presídlení 6,65 miliónov Nemcov z Poľska, ČSR a Maďarska.

**1. november 1946** – Dokončený je odsun Nemcov z ČSR. Do amerického pásma odsunuli 1 420 598 a do sovietskeho 750 000 Nemcov.

**2. november 1938** – Ministri J. von Ribbentrop (Nemecko) a G. Ciano (Taliansko) podpísali Viedeňskú arbitráž, ktorou riešili maďarsko-slovenský spor o pohraničné územia. Maďarsko získalo veľkú časť južného Slovenska a Košice s okolím. Poľsko získalo územie Tešínska, Spiša a Oravy.

Dohodou prirekl Maďarsku 10 390 km<sup>2</sup> územia Slovenskej krajiny, na ktorom bývalo 859 885 obyvateľov, z ktorých bolo 47 % etnických Maďarov, 32 % Slovákov, ďalej Cigáni, Židia, Nemci, Rusíni, a iní. Mestá Senec, Galanta, Nové Zámky, Levice, Komárno, Lučenec, Rimavská Sobota, Rožňava a Košice s okolím sa dostali pod zvrchovanosť Maďarska. Slováci na tomto území boli ihneď vystavení sústrednému etnickému útlaku a intenzívnemu odnárodňovaniu. Po vyše mesiaci (15. 12. 1938) pri sčítaní ľudu sa z pôvodných 276 287 občanov slovenskej národnosti na tomto území za Slovákov prihlásilo menej ako polovica, iba 123 000. Ostatní sa už vraj považovali za po slovensky hovoriacich občanov s maďarským cítením!

**2. november 1944** – Zlikvidovaná je takmer celá partizánska skupina aj s veliteľom J. Ušiakom. Dopomohol k tomu aj nasadený agent gestapa.

**3. november 1943** – 1. čs. samostatná brigáda v ZSSR je nasadená do bojov o Kyjev. A ako prvá dosahuje 5. novembra pravý breh Dnepra. Kyjev je oslobodený 6. 11. 1943.

V bojoch za Kyjev padlo 30 príslušníkov brigády a 80 bolo ranených. Brigáda a jej veliteľ boli vyznamenaní Radom Suvorova II. stupňa, 139 príslušníkov ďalším radmi a medailami. Traja sa stali Hrdinami ZSSR.

**4. november 1944** – Slovenská vláda zasiała Nemecku protestnú nótu proti drancovaniu Slovenska nemeckými vojakmi.

**5. november 1937** – Hitler si pozval vedúcich činiteľov fašistickej armády a oznámil im, že je pevne rozhodnutý v roku 1938 pripojiť Rakúsko a rozbiť Československo pripojením jeho pohraničných oblastí k Nemecku.

**5. november 1944 až 19. február 1945** – V protitankových zákopoch pri obci Kremnička bolo nemeckými vojakmi a slovenskými POHG uskutočnených sedem masových poprav, pri ktorých bolo zavraždených 747 osôb.

Medzi obetami boli zajatí povstaleckí vojaci, partizáni, ilegálni pracovníci, príslušníci americkej a britskej misie, nachádzali sa medzi nimi aj Bulhari, Francúzi, Česi, Chorváti, Maďari, Poliáci, Rumuni, Rusi, Srbi, Ukrajinci a ďalší. Svoj hrob tu našli stovky rasovo prenasledovaných občanov židovského pôvodu.

**7. november 2011** – Vo veku 91 rokov zomrela v Brne legendárna čs. odstreľovačka Mária Ljalková-Lastovecká, ktorá mala na východnom fronte 35 úspešných zásahov.

**8. november 1944** – Nemecké vrchné velenie vydalo správu o potlačení SNP.

**8. november 1947** – Na výzvu do boja proti banderovcom nastúpilo 1 679 dobrovoľníkov – bývalých partizánov.

**10. november 1938** – „Národné zbratanie“. Agrárci, národnári, ľudovci, národní socialisti, živnostníci a fašisti spolu s vedením HSEŠ podpísali dohodu o „zjednotení politických strán na Slovensku“, t. j. o likvidácii vlastných strán a o monopolnom postavení HSEŠ.

**11. november 1944** – V obci Ladomirová (pod Duklou), v hostinci U Gajdoša sa koná posledný koncert, ktorý diriguje Vít Nejedlý, ktorý zomrel vo veku 32 rokov na brušný týfus počas KDO v poľskom meste Krosno.

**15. november 1944** – V Žiline fašisti popravili komisára 2. čs. partizánskej brigády M. R. Štefánika Antona Sedláčka a v Dubnici obesili Jána Pátoprstého.

**16. november 1943** – V boji o Ovruč padol partizánsky veliteľ kpt. Ján Nálepka a ďalších päť členov jeho oddielu. 24. marca prešli Slováci z jeho skupiny do 1. čs. samostatnej brigády v ZSSR vo Vasilkove.

**16. november 1944** – Nemci vydrancovali a vypálili Skýcov.

**17. november 1939** – Francúzska vláda a Čs. národný výbor vo Francúzsku uzavreli dohodu o čs. leteckých jednotkách vo Francúzsku, ktorá dopĺňala dohodu o obnovení čs. armády vo Francúzsku z 2. októbra 1939.

**18. november 1943** – Briti súhlasia s prepustením zo zväzku RAF 20-tich čs. stíhačov a jedného dôstojníka pozemnej leteckej služby a ti 21. 2. 1944 odišli do ZSSR. Ich veliteľom sa stal škpt. František Fajtl.

## ZRNKÁ HUMORU

**Otázka:** Koľko času potrebujete, aby ste si kúpili BMW?

**Odpoveď:** Primátor: ... asi tak rok.

**Župan:** ... do pol roka je moje.

**Poslanec NR SR:** .... no keď to dobre zvážim, tak za 2–3 roky. Anketár je celý prekvapený a poslanec dodáva na vysvetlenie: „... netreba veľmi tlačiť na pílu, BMW je dosť veľká firma.“

## H. CH. Andersen: NIET KRAJŠÍCH ROZPRÁVOK...

(dokončenie v tajničke)

pomôcky: VIVA, ES, LIED, DYK, IRCHA, RR	praskala	1. časť tajničky	znacka registra ton	český spevák s textár	zbav ostrosti	nechýf	naširoko	ekonomická fakulta (ekt.)	vzťaženie sa vo vzduchu	druh usne	2. časť tajničky	rob zatarasu
šľachet o prepáčenie						tresťný žin						
skryte						ponuka						
skratka knokautu			dedičný bohač nevinčime rosou					zapáchajúci dravec rýchlo, po česky		druh papagája mlieko, po rusky		
attention (ekt.)				vyrastok na hlavu jeleňa prílož								
pieseň, po nemecky					slovenský boh hromu ručné farberie tlak					š, po maďarsky nerozťapoj		
aerób, po česky						cirkevná dogma hurs, po španielsky					3. časť tajničky	trieska
	hmyz pododbný včele	severiská muž, meno ďalej, po česky					nepriliepa					
odstrčil							podnet chem. zn. tantulu					
4. časť tajničky										pletené nádobky z prúta		
priradovacia spojka				pokladnica						vyper		

Správne vylúštenie tajničky z č. 20 znie: **Smrť na nikoho nezabúda.**

Knihu posielame Michalovi Majtánovi z Bratislavy.

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

## BOJOVNÍK

Vydáva Slovenský zväz protifašistických bojovníkov • Šéfredaktor Dr. Vladimír Mikunda, editor Dr. Vladimír Dobrovit, redaktorka Mgr. Adriana Mikundová, tel. 02/38 10 49 48 • Internet: www.szpb.sk, e-mail redakcia: sefredaktor@szpb.sk, bojovník@szpb.sk, zlata.haringova@szpb.sk • Redakčná rada: predseda – Vilám Solovít, tajomník Dr. Vladimír Dobrovit, členovia – Doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSc., RSDr. Jozef Petrík, Mgr. Ľubomír Jančo, Doc. PhDr. Vilám Longauer, CSc., JUDr. Jozef Pupaľa, PaedDr. Jozef Rodák. • Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Štúrova 8, 815 72 Bratislava • IČO 00177431 • Neobjednané rukopisy a fotografie sa nevracajú • Vychádza dvojtyždne, cena jedného čísla 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov) • Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty • Objednávky (aj do zahraničia) vybavuje Slovenská pošta, a.s., Stredisko predplatného tlače, Úzbečka 4, 820 14 Bratislava 214, e-mail: predplatne@spostas.sk • Predaj v novinových stánkoch zabezpečuje MEDIAPRINT-KAPA, Preseggrosov, a.s., Vajnorská 137, 831 04 Bratislava • Tlač: DOLIS, s.r.o., Groslingova 45, 811 09 Bratislava • Grafická úprava: Peter Puchačka – G-T-P, Ročnická 111 (LXII) • Podávanie novinových zväzkov povolené nariadením pôlt pod č. 2606/93 zo dňa 27. 7. 1993 a RUP postovu lla z 15. 12. 1993 pod č. 1919/93 • Index c. 49 036, ISSN 0323-2018 • Evidenčné číslo: EV 204/08. Tlač neprešlo jazykovou korektúrou.